

demokrasi için **BİRLİK**

DİB – Avrupa Komitesi AYLIK YAYIN ORGANI

YIL: 2/ Ağustos–Eylül 1983 SAYI: 12 DM 2,-

3. YILINDA ASKERİ FAŞİST CUNTAYA KARŞI OMUZ OMUZA

SAVAŞA
HAYIR !

ABD
FÜZELERİNE
HAYIR !

1
EYLÜL
Dünya Barış Günü

Türkiye az gelişmiş ülkeler kategorisine geri dönüyor

Türkiye'de kişi başına düşen milli gelir giderek düşüyor. Cumhuriyet gazetesinde yayınlanan bir habere göre 1983 yılı sonunda kişi başına düşen milli gelir 1000 doların altına inerek 911 dolar olarak gerçekleşecek.

1977 yılında ilk defa 1000 doların üstüne çıkarak 1978 de 1196 dolar olarak gerçekleşen kişi başına düşen milli gelir 1979 da 1446 dolar, 1980 de 1106 dolar, 1981 de 1008 dolar olarak önce bir çıkış sonra da düşüş eğilimi göstermiştir.

Kişi başına milli gelir kıstası bir ülkenin gelişmişlik düzeyini göstermesi açısından çok önemlidir. Bir defa genel olarak uluslararası ekonomi istatistiklerinde ülkeler 1000 doların üzerinde bir gelire sahipse az gelişmiş ülke olarak değil gelişmekte olan ülkeler olarak sayılmaktadır. Eğer 1000 doların altında

ise az gelişmiş ülkeler arasında görülmektedir. Bu genel kabul tarafı. Diğer taraftan özellikle 1980 den başlayarak bu rakamın düşmesi, 24 Ocak kararları ile başlayan ve bugün de sürdürülen sıkı para politikasının ülkemiz halkının zenginleşmesine değil giderek yoksullaşmasına yol açtığını gösteren önemli bir kanıt olmaktadır. Nitekim IMF'nin de dayattığı gibi ülkede kalkınma hızının düşürülmesi bu sonuca "katkıda" bulunmuştur.

Faşist cuntanın kurtarmak istediği geniş kitleler olmadığına, büyük dev tekeller olduğuna göre, uygulanan ekonomi politikalarının da böyle sonuçlar vermesi doğaldır. Doğaldır ama bu aynı zamanda ciddi bir sonuçtur da çünkü faşist cuntanın ve hizmet ettiği kesimin kendisinin sıkışmasını da beraberinde getirecek

BÖBREĞİNİ SATANLARIN SAYISI

ARTIYOR

"Ekmek aslanın ağzında" derler. Tam anlamıyla Türkiye böyle bir ortamı yaşıyor. Gün geçmiyor ki, gazetelerde, ya da zaman zaman büyük şehirlerin dükkan vitrinlerinde, satılık böbrek ilanlarına rastlanmasın. Geçim si-

kıntısında olan sağlıklı binlerce insan böbreklerini satışa çıkarıyorlar. Bunun en son örneği, Ayhan Çetiner adlı 29 yaşında genç. 1,5 yıl önce oyuncak dükkanı sahibiyken iflas ettiğini söylüyor ve işsiz kalması nedeniyle de tek böbreğini satışa çıkarıyor.

22 MİLYARLIK İKİ TÜRK

Türkiye'de açların, işsizlerin sayısı her geçen gün çığ gibi büyürken, büyük soyguncuların karları da o ölçüde artıyor. Amerikan "Institutional Investor" dergisinin açıkladığına göre, Çukurova Grubu'nun büyük ortağı Mehmet Emin Karameh-

met ve Erol Sabancı, dünyanın en zenginleri arasında yer alıyor. 3 Banka sahibi M.E.Karamehmet ile Akbank yöneticisi Sabancı'nın aile net varlıkları, 100 er milyon dolar olarak gösteriliyor. Türk lirası olarak 45 milyar lirayı aşılıyor.

EKONOMİ

IMF: "BÜYÜMEYİ HIZLANDIRMAK TÜRKİYE'NİN DIŞ İTİBARINI SARSAR"

Uluslararası Para Fonu (IMF) tarafından, Haziran ayında Türkiye ekonomisi ile ilgili olarak hazırlanan raporda "gelecek dönemde Türkiye'nin ekonomik büyümesini hızlandırması halinde, dış kredi itibarının düşeceği" savunuluyor. Kırk satır mı, kırk katır mı? misali üç ekonomik politika alternatifinin sunulduğu çalışmada, en uygun seçenek bu imiş. Yani, işsizliğin daha da artması göze alınarak büyüme hızı iyice düşürülmeli. Böylece Türkiye'nin "dış kredi itibarı" yitilecektir.

Emperyalizmin ve işbirlikçi finans kapitalin iktidarı faşist Cunta'ya elbette,

"Yaşasın dış kredi itibarımız,
Feda olsun ekonomik büyümemiz
Bunu da çeker işsiz ve yoksul
ama FEDAKAR halkımız"

politikasını sürdürmek kalıyor.

* * *

DİE: "TÜRKİYE'NİN BÜYÜME HIZI DÜŞÜYOR"

Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından Temmuz ayında yapılan hesaplamalara göre Türkiye'nin büyüme hızı 1983 yılında %2,9 oranında kalacak.

Bu büyüme hızı, beş yıllık planda öngörülmüş olan %4,8 hedefinin çok gerisinde kaldığı gibi, 1982 yılının %4,6 büyüme hızı oranının oldukça gerisinde.

Söz konusu araştırmaya göre, yurt içinde yaratılan gelir 1982'de %4,9 oranında artabilmişken, 1983'de %3'lük bir artış gerçekleşebilecek. Dış alem gelirlerin de ise %15,4 oranında bir azalma kaydedilmiştir.

Ayrıca, 1982'de %6,2 oranında gelişme gösteren tarım kesimi bu yıl %2,6 oranına gerileyecektir. Bu ise, en kötü yaşam koşullarında olan işçi sınıfının yanı sıra tarım üreticilerinin de giderek yoksullaşması demektir.

* * *

EKONOMİDE DIŞ KAYNAK GEREĞİ GİDEREK ARTIYOR

Merkez Bankası ve Ticari Bankalar hesaplarına göre, Ocak-Nisan dönemi ödemeler dengesi açığı için, 1982'de 700 milyon dolar düzeyinde dış kaynak gereksinimi, bu yıl aynı dönemde %60 artarak 1,12 milyar dolara yükseldi. Bu miktarın 279 milyar doları dış borç anapara ödemelerinden kaynaklanıyor.

* * *

DÖVİZ BİRLİĞİNİ DÜŞÜYOR

İlk dört aylık dönemde (1983) Merkez Bankası ve Ticaret Bankalarının döviz bilançosu 420,4 milyon dolarlık açık verdi.

Döviz gelirleri geçen yılın eşdönemine göre 185 milyon dolar artarken, döviz giderlerinde 224 milyon dolarlık bir artış oldu.

Döviz gelirleri kaleminde işçi dövizleri, 1982 Ocak-Nisan döneminde 579 milyon doları aşmış iken, 1983 eşdöneminde %20 dolayında azalarak 473 milyar dolara düştü.

Merkez Bankası Başkanı Osman Şıklar, bu gelişmeye ilişkin olarak şunları söylüyor: "Bütün gücümüzle yabancı bankalarda 30-35 milyar mark civarındaki Türk işçilerinin tasarruflarının Türkiye'ye çekilmesi gayreti içindeyiz." (Milliyet, 25.8.83)

F. Almanya'daki işçilerimizin primlerinin SSK'ya aktarılması için sürdürülen pazarlık da bu gayretlerin bir parçası olsa gerek...

12 EYLÜL'ÜN 3. YILI ve GÖREVLER

Askerî faşist Cunta üç yıldır iktidarı elinde tutuyor. Geldiği günden buyana açık devlet terörünü temel siyasal silah olarak kullanıyor. Bu silahı kullanmayı bugün daha da arttırarak sürdürüyor.

Üç yıl boyunca baskı ve zor kullanma, demagoji ve yalanla, aldatmaca ile birlikte yürütüldü. TRT'de dahil tüm resmi yayın organları, tekeli basın bitip tükenmek bilmez bir biçimde kitlelerin aldatılması için harekete geçirildi. Yığınların sessiz, politik açıdan durgun bir ortamda tutulması için elden gelen her çabaya başvuruldu. Bu sürecin ulaştığı noktada şunu söylemek yanlış olmayacaktır: Cunta, kitleleri politik yaşamdan uzak tutma, etkisizleştirme veya en azından tarafsızlaştırma yönünde önemli sonuçlar da elde etmiştir. Kitleler içerisinde apolitikleşme eğilimi, sürecin en önemli sorunu olarak önde durmaktadır.

Ancak, şimdilerde aldatmaca silahı artık eskisi gibi işlevsel olmuyor. Faşist Cunta'nın yalan ve demagojileri açığa çıkıyor. Bugüne değin "demokrasiye dönüş" için tek bir adımın bile atılmadığı en geniş çevrelerce açıkça bilinir hale geliyor. Generallerin inandırıcılığı giderek azalıyor.

Üç yıl içinde ülke ekonomisi tam bir yıkımın sınırına getirildi. İşçi ve emekçi yığınlar şimdiye değin görülmedik bir yoksullaşmayı yaşıyor. İşsizlik hat safhaya çıktı. Bir avuç tekeli ise, ülkeyi soymak için sınırsız bir özgürlüğün tadını çıkartıyor.

Amerikancı-NATO'cu Cunta, ırkçı, şoven-milliyetçi propagandayı daha da hızlandırmaktadır. Komşu ülkelerin işlerine karışma, saldırganlık ve yayılmacılık, günlük politikasında ana öğeler olmaya başladı.

Türkiye, ABD'nin Ortadoğu'ya yönelik saldırgan politikasının yürütümünde doğrudan görev üstlenmiştir. O, emperyalist politikanın, gericiyi, karanlık antisovyetik itifakin Bölge'deki kalesi olmuştur.

Cunta üç yıl süresince siyasal ve kamusal yaşamın tüm alanlarını faşistleştirilmeye yöneldi. Geldiği günden başlayarak tüm siyasal örgütlenmeleri, sendikaları, dernekleri; kısaca politik ve demokratik her oluşumu kapattı. Onların kitleleri harekete geçiren taban örgütlerini etkisizleştirdi, baskı altına aldı. Onbinlerce Kürt ve Türk ilericiyi, demokrat ve yurtseveri zindanlara tıktı, işkence altına aldı, bir kısmını katletti. Özetle; kitlelerin politik yönlendirilmesinde manivela görevi göreceksin e varsa, hepsine anansızca saldırdı.

Dayatıldığı anayasa, yasa va kararnamelerle siyasal çatısını ördüğü faşist devlet biçimine, şimdi de gereksinim duyduğu "parlamento" kurumlarını oluşturarak katmak istiyor. Cunta, oluşturulmasını hedef aldığı bu kurumların, aynı zamanda rejimin ömrünü uzatmada önemli dayanak noktaları olmasını amaçlıyor. Bu yolda, kısmi ama güçsüz bir muhalefeti kapsasa da "danışma Meclisi" benzeri güdümlü bir meclis kurmak için ödünsüz, pervasız bir kararlılık gösteriyor. O, has partisi MDP'yi iktidar partisi yapmak için mümkün olan herşeyi yapıyor. MDP'ye verilecek oyların sayısını azaltacak veya yönünü değiştirecek her türlü politik çıkışı önlemeye ya da cılızlaştırmaya yarayaak karadan ikircimsiz alıyor ve uyguluyor. SODEP ve Doğru Yol Partisini seçim dışında bırakmak için seçtiği yöntem, söylenileni kanıtlamaya yeterlidir.

Ancak, yaşam pahalılığındaki büyük artış, sürgit devam eden baskı ve zulüm kitlelerde derin hoşnutsuzluk yaratıyor. Güngün kabaran bir öfke oluşuyor. Cunta'nın çepeçevre ve sıkı sıkıya sardığı çember çatırıyor. Onun, yalnızca yurtsever güçlerin, sol güçlerin can düşmanı olmadığı, aynı zamanda tüm işçi ve emekçilerin, bir avuç işbirlikçi tekelin çıkarları dışında kalan toplumun tüm kesimlerini de karşısına aldığı gerçeği kavranıyor. Kısacası, kitlelerin sessizliği bozuluyor.

Cunta AP'nin, CHP'nin, MSP'nin kitle tabanını karşısına aldığı gibi, daha düne kadar onun her yaptığında "hayırlı" bir yan gören destekçilerinden de yalıtılmaya başlamıştır. Bu durum, potansiyel anticunta muhalefetin daha da genişlemesine olanak vermiştir.

Aynı durum Cunta'nın uluslararası ilişkileri, uluslararası destekçileri bakımından da geçerlidir. O, uluslararası kamuoyunda inandırıcılığını yitirmiş, yalıtılmıştır.

Cunta'ya karşı savaşım yeni bir aşamaya girmiştir. Bu aşamada ana görev geniş anticunta muhalefetin birliğini gerçekleştirmek, geliştirmek ve sağlamlaştırmaktır. Bunun için koşullar vardır ve giderek olgunlaşmaktadır.

Herşeyden önce Cunta'dan kurtulmak Kürt ve Türk halklarının büyük çoğunluğunun ortak istemi haline gelmiştir. Ondan kurtuluşun ancak açık savaşla mümkün olacağı giderek açık ve anlaşılır hale gelmektedir. Kitlelerin birlik olmak, birlikte savaşım yürütmek isteği yükselmektedir. Daha da önemlisi, ana amacı emperyalizme ve işbirlikçilerine karşı savaşmak olan tüm yurtseverlerin birlik olma, birlikte düşmana karşı savaşma istemleri güçlenmiştir. Tüm bunlar, Cunta'nın yalıtılması ve yıkılması için koşulların oluştuğunun ve olgunlaştığının göstergeleridir.

Yurtseverlerin zindan koşullarını değiştirmeye yönelik açlık eylemleri, hem kitlesel direnişin kaçınılmaz olarak gündeme girdiğini göstermektedir. Hem de en geniş yığınların kabaran öfkesinin belirgin bir ifadesi olmaktadır.

Simdi, faşist reşim öngördüğü "parlamentar" kurumlara kavuşmak için "seçime" gidiyor. Seçimlere başta has partisi MDP olmak üzere diğer iki partisi katılıyor. Bu koşullar altında, Cunta'nın bu girişimini ve seçim taktiği planını bozmayı ve başarısız kılmayı, temel tutumumuzu belirlemede esas almalıyız. Ona, iktidar partisi MDP'ye ve seçime katılan diğer iki partisine verilebilecek en büyük zararı vermek gerekir. Demokratik, sol güçlerin bu doğrultuda bir ortak tavır belirlemeleri, biçim ve içeriği aynı olan ortak bir taktik oluşturmaları çok önemlidir. Açık ki, kitle oylarının yönünü Cunta'ya hayır demek için, Cunta'nın seçimlere katılan üç partisinin üçüne de hayır demek için çevirmek, dayatılmış olan sessiz, durgun politik ortamı bozmada sonuç alıcı bir adım olacaktır.

Unutulmaması gerekli bir nokta da, faşizme karşı savaşım veren halklarımızın uluslararası dayanışmaya olan gereksinimidir. Uluslararası dayanışmayı örgütlemek ve yükseltmek; bunun için elden gelen çabayı göstermek, katkı sağlamak görevi en önde durmaktadır. Bu görevimizin gereklerini yerine getirmek, Cunta'yı alaşağı etme savaşımına hız verecektir. Hedefe götüreceksin yolu kısaltacaktır.

Hessen ve Bremen'de Eyalet Seçimleri yapılırken

25 Eylül 1983'de Federal Almanya'nın iki eyaletinde parlamento seçimleri yapılacak: Hessen ve Bremen.

BREMEN'de savaş sonrasında beri sosyal demokratlar hükümet yönetiminde bulunmaktadır. Son iki dönemdir mutlak çoğunlukla tek başına eyalet hükümetini oluşturan SPD'nin bu seçimden de fazla korkmasına gerek yok, çünkü muhalefetteki liberaller —federal düzeyde ve diğer eyaletlerdeki tutumlarının aksine— hiç bir parti mutlak çoğunluğu almadığı taktirde SPD ile koalisyonu kabul edeceğini açıkladı. Seçim öncesi tahminler de bir SPD/FDP koalisyonunu en büyük olasılık olarak gösteriyor. CDU gene muhalefette kalacak, kendi içinde bölünen Yeşillerin tekrar eyalet parlamentosuna girip giremeyecekleri ise belli değil.

HESSEN: EYALET SEÇİMİ YENİDEN YAPILACAK

Bremen'in tersine, HESSEN seçimi sonucu tamamen ortada ve Federal Almanya için büyük önem taşıyor.

Hessen, savaş sonrasında sosyal demokrasinin "örnek" eyaleti olarak gösterilmekteydi. Örneğin, eyalet anayasası lokavtı yasaklamaktadır. Bir süre mutlak çoğunlukla hükümet eden SPD, 70'li yılların başından beri FDP ile koalisyon içinde idi. İnşaat İşçileri Sendikası eski yöneticisi ve SPD eski genel sekreteri Holger Börner'in 70'lerin ortasında eyalet başbakanı olması ile birlikte, SPD sağ kanadı büyük etkinlik kazandı ve eyalet hükümeti tümüyle büyük tekellerin çıkarlarına yönelik bir politika izlemeye başladı. 25 yıl boyunca "SPD ilerçiliğinin" simgesi olarak gösterilen Hessen, sosyal demokratların en gercici uygulamalarına tanık oldu. Bunun iki büyük örneği var.

Birincisi, Frankfurt havaalanına bir Batı Pisti (Startbahn-West) inşaa edilmesi. Tüm sivil havacılık uzmanlarının, hava trafiği açısından gereksizdir demelerine karşın bu pistin inşaaı planlandı. Çeşitli çevre koruma girişimleri, politik eylemlerle ve hukuksal itirazlarla bu uçuş pistinin yapımını önlemeye çalıştılar. Çünkü, bu pistin yapımı için bir kaç bin metrekare ormanın kesilmesi gerekiyor, ayrıca bu uçuş pistinin sadece askersel amaçlarla yapıldığı açık. Toplumun çeşitli kesimlerinin giderek

büyüyen tepkisi ve yaklaşık 200 bin kişinin katıldığı büyük protesto yürüyüşleri, eyalet hükümetini bu planından vazgeçirmedi. Protesto gösterileri, binlerce polis tarafından bir iç savaş hırsı ile bastırılmak istendi. Sayısız insan yaralandı, tutuklandı. Batı pistinin inşaaını halk oylamasına sunmak için gerekli 100 bin imza toplandığı halde, Börner hükümeti bu demokratik istemi de reddetti. Sonuçta, polis ve silah zoruyla inşaaata başlandı.

İkinci örnek ise, tıpkı Frankfurt havaalanı örneğinde olduğu gibi, tüm protestolara karşın polis gücü ile atom enerjisi santrallerinin ve santral artıkları depolarının yapımına geçilmesidir.

Bu olaylar sürüp giderken, Hessen'deki SPD/FDP koalisyonunun savunucularından, FDP'li eyalet İktisat Bakanı Karry 1982 başında, bugüne kadar kim olduğu saptanamayan bir kişi tarafından evinde tabanca ile vurularak öldürüldü. Aynı günlerde Bonn'daki SPD/FDP koalisyonu da çatırdamaya başlamıştı. Bu durumda Hessen FDP'si eyalet seçimlerinden sonra mevcut koalisyonundan ayrılıp CDU ile hükümet kurma kararı aldı. Bu karar, Bonn'daki koalisyonun da sonunun başlangıcı oldu.

Nitekim, 1982 Eylül ayında FDP Bonn hükümetinden çekildi. Bu ortamda 26 Eylül 1982'de Hessen eyalet seçimleri yapıldı ve (bir anlamda Bonn'daki gelişmeye tepki olarak) sürpriz bir sonuç ortaya çıktı:

CDU en güçlü parti olarak kaldı, ancak mutlak çoğunluğu alamadı. FDP %5 sınırını aşamadığından eyalet parlamentosuna giremedi. Yeşiller 3. parti olarak parlamentoya girdiler ve böylece parlamento aritmetiği kilitlendi. Çünkü kimse kimse ile koalisyon yapmıyordu. Bu durumda Börner hükümeti azınlık hükümeti olarak görevine devam etti. SPD'nin bir kanadı (orta-sol)

Yeşillerin hükümete katılmadan hükümeti desteklemesinin yollarını aramak yanılsı idi. Ancak, Börner kanadı Yeşillerle anlaşma zemini aramaya gönüllü değildi. Yeşiller de köklü bir işbirliği için Frankfurt Batı Pisti ve atom santralleri ve depolarının yapımından vazgeçilmesini ve de Börner'in eyalet başbakanlığını bırakmasını istiyordu. (Börner 1982'de basına verdiği bir demeçte "ben inşaatta çalışırken bu yeşiller gibi adamların işini, kafalarına bir kalas indirerek görürdük" diyerek demokrasi anlayışını ortaya koymuştu. Ayrıca, yabancılar politikasında da "ben başbakan kaldıkça Hessen sınırından bir Türk daha içeri girmeyecek" açıklaması ile resmi yabancı düşmanlığının açık örneğini verdi.)

Börner ve grubu, toplumun demokratik istemlerine kulak vermek ve Bonn'daki yeni sağ yönetime eyalet düzeyinde karşı bir denge oluşturmak yerine kendi yenilgisini yeğ gördüğünden olacak, Hessen'de eyalet seçiminin yenilenmesi kararını aldırdı.

25 Eylül'e yönelik kamuoyu araştırmaları, bu kez de eyalet parlamentosuna SPD, CDU ve Yeşillerin gireceğini ve (CDU ile koalisyon kararı almış olan) FDP'nin gene %5 engeline takılacağını gösteriyor. Önemli soru, CDU'nun bu kez mutlak çoğunluğu alıp alamayacağı. CDU Hessen'de de hükümete gelecek kadar oy alırsa, bunu Bonn'da yürüttüğü gercici politikasının bir onayı olarak yorumlayıp, bu yolda daha da azgınlaşacaktır. Eğer bu gerçekleşmez de, parlamento aritmetiği gene düğümlenirse ne olacak? Geçen yıl Hamburg'da aynı durum ortaya çıktığında, sosyal demokrat İç İşleri Senatörü (Bakanı) Pavelçek "istediğimiz sonuç çıkana dek seçimleri tekrarlarız" diyerek demokrasi anlayışının yozlaştırılmasını doruğa ulaştırıyordu. O zaman yenilenen Hamburg eyalet seçimleri SPD-CDU-Yeşiller kilitlenmesini SPD'nin mutlak çoğunluğu çözmüştü. Hessen'de kimse mutlak çoğunluğu alamazsa ne olabilir? Börner başbakan kaldığı sürece, sosyal demokratların Yeşillerle sağlıklı bir işbirliğine girmeleri olası değil. Eğer SPD'nin ilerici kesimi seçimden daha güçlü çıkıp Börner'i değiştiremez ise, sağ sosyal demokratların bir büyük koalisyon —CDU/SPD— oynaması büyük olasılık.

Bu ise, demokrasi güçleri açısından en olumsuz seçenektir.

BİRLİK ABONE ol bul Oku kut!

Federal Almanya : KİMLERE

POLİTİK SİĞİNMA HAKKI ?

Birleşmiş Milletler Yüksek Mülteciler Komiserliği (UNHCR) Federal Almanya temsilcisinin 1982 sonunda bir demeç vererek F.Almanya'daki asyl (politik sığınma) uygulamasını şiddetle eleştirdiğini evvelce belirtmiştik. (DİB, sayı 9, sayfa 6). Bunun üzerine UNCHR Haziran ayı içinde F.Almanya'ya iki temsilci göndererek, asyl için başvuranların durumunu inceletti.

K. Paul ve C. Toscani, F.Almanya'da konuya ilişkin araştırmalar yaptılar ve bunu bir rapor halinde Birleşmiş Milletler'e sundular.

Kamuoyuna da açıklanan raporda, "Federal Almanya'da politik sığınma nayasal bir hak olduğu halde, Avru-

pa'da benzeri görülmedik önleyici önlemler alınmıştır" deniyor. Bu caydırıcı önlemlere örnek olarak, kamplarda zorunlu ikamet, yolculuk yasağı, çalışma yasağı, mecburi çalıştırma gösteriliyor.

Çalışma yasağının, sosyalist ülkelerden gelenler için bir yıl, diğerleri için iki yıl olmasının ayrımcılık olarak eleştirildiği raporda, konuya ilişkin olarak Zindorf Asyl Komisyonu yeni Başkanı von Nieding'in raporu hazırlayanlara yaptığı şu açıklama da yer alıyor: "F. Alman asyl hukuku, özellikle Alman asıllı kişiler ve de Avrupa ülkelerinden gelecekler için düşünülmüştür. Diğer ülkelerden gelenleri pek

istemeyiz, hele özellikle komünistleri Zindorf'ta görmek hiç hoşumuza gitmemektedir". Zindorf Başkanı Avrupa dışından asyl hakkının ancak Türkiye'den gelen hristiyanlar için düşünülebileceğini, diğerlerine asyl verilmemesi gerektiğini savunmuş, ancak bu görüşünün diğer yetkililerce paylaşılmadığını sözlerine eklemiştir.

Raporu düzenleyen Paul ve Toscani, bu tür sözlerin 1981'de "heideler Manifestosu" adı altında bazı profesörlerce yayımlanan ırkçı bildirgeden esinlendiğinin altını çiziyorlar. Anımsanacağı üzere, söz konusu bildirmede F. Almanya'nın "yabancılaştığı" savunuluyordu.

Federal Almanya'da politik sığınma için başvuranlara karşı sürdürülen anti-demokratik ve insanlık dışı uygulamaların Birleşmiş Milletler temsilcilerince böyle teşhir edilmesine resmi tepkinin ne olacağı merak konusu.

K. C. ALTUN'UN ÖLÜMÜNDEN FEDERAL HÜKÜMET SORUMLUDUR !

Federal Almanya'dan politik sığınma isteminde bulunmuş olan Kemal Cemal Altun, 30 Ağustos günü Berlin İdari Mahkemesinin 6. katından atlayarak intihar etti.

Politik sığınma isteminin karara bağlanacağı gün intihar eden K. Cemal Altun'un ölümü, gerici Federal Alman hükümetinin politik asyl (sığınma) politikasının ve kapitalist ülkelerden, özellikle Türkiye'den gelen politik sığınmacılar üzerinde uyguladığı insanlık dışı baskı ve "pazarlıkların" acı bir sonucudur.

Faşist askeri Cunta'nın iadesini istediği K. Cemal Altun, 13 aydır Federal Almanya'da tutuklu bulunmaktaydı. Politik sığınma isteği mahkeme tarafından kabul edilmiş olduğu halde, F. Almanya hükümeti Türkiye'ye iadesini kararlaştırmış, ancak, demokrasi güçlerinin yoğun tepkileri sonucu bu kararın uygulanması, K. Cemal Altun'un Türkiye'ye iadesi bir süre için engellenebilmişti.

Federal Almanya makamlarınca verilen ve birbirleriyle çelişen bu iki kararı inceleyerek belirleyici kararın verilmesi için Berlin İdari Mahkemesinde duruşmalar sürmekteydi. Bu süre içinde ise, Federal Almanya ve Cunta hükümetleri, "insan ticareti" konusunda sürdürdükleri görüşmelerde yeni anlaşmalara girmişlerdir. Nitekim, son olarak 38 kişi Türkiye'ye iade edilmiş, böylece artık "kapı açılmış", çok sayıda diğer iadelerin hazırlıkları içinde bulunduğu iki hükümet yetkililerince de açıklanmıştı. Bu uygulama ile F. Almanya ise, "Avrupa'dan Türkiye'ye politik sığınmacı iade eden ilk ve tek ülke" ünvanını almıştır.

Bu koşullar altında 23 yaşındaki K. Cemal Altun, Türkiye'ye iadesi konusunda son kararın verileceği gün, faşist askeri Cunta'nın azgın zulmü altına girmek ve işkence tezgahlarında ölmek yerine, kendi yaşamına son vermeyi seçmiştir. Bu nedenle Federal Hükümet, K. Cemal Altun'un ölümünden doğrudan ve ilk sorumludur.

Bu acı olay, Türkiye'de işkence ve baskının olmadığını hala söyleyebilenlere verilmiş açık ve insanlık adına utanç duyulacak bir cevaptır.

Bu acı ölüm, askeri faşist Cunta ile "insan pazarlığı" yapan, politik sığınma hakkını taraflı uygulayan ve bu temel insanlık hakkını ayaklar altına alan gerici Kohl hükümeti politikasının geldiği tehlikeli noktayı gözler önüne sermiştir. Bu politikayı engellemek, bu tür acı olayları bir daha yaşamamak, ancak tüm demokrasi güçlerinin birlikte, aktif ve etkin karşı koymaları ile mümkündür.

CUNTA'YA KARŞI TEPKİLER

Askeri faşist cuntaya uluslararası düzeyde tepkiler giderek artıyor. Bunun bir nedeni, Cunta'nın "demokrasiye dönüş" adı altında yaptıkları karşısında şimdiye dek "iyimserlik" ile bekleyenlerin bile düşünmeye başlamaları. Diğer ve asıl önemli neden ise kuşkusuz yurt içinde ve yurt dışında örgütlenen protestoların ve kamu oyunu aydınlatma çalışmalarının emperyalizmin Türkiye üzerine örttüğü suskunluk örtüsünü artık önemli ölçüde yırtıp atmaya başlaması.

Türkiye'deki geniş açlık grevi direnişi, cuntanın sırf kendi denetiminde değildir diye sağ partileri bile veto etmesi, Federal Almanya'dan Türkiye'ye yapılan ve yapılması düşünülen iadeler askeri faşist cuntanın yüzünü iyice ortaya çıkardı. 10 Eylül'de Köln'de, tüm Türkiyeliler demokratik güçlerin katılımı ile yapılacak olan yürüyüş bu tepkilerin yeni bir kanıtı olacak.

Uluslararası Hür Sendikalar Birliği (ICFTU) 23-30 Haziran tarihleri arasında Oslo'da düzenlenen 13. evrensel kongresinde aldığı bir karar ile "Türkiye içindeki ve dışındaki tüm demokratik güçleri karşı koymaya" çağırıyor ve ICFTU'nun Avrupa Sendikalar Birliği ile beraber Türkiye'de tüm demokratik özgürlükler ve insan hakları gerçekleştirilene dek mücadele edeceğini bildirdi.

Alman Sendikalar Birliği (DGB) 15 Ağustos'ta bir açıklama yaparak "Türkiye'de insan haklarının ve demokratik özgürlüklerin en ağır bir şekilde zedelenmesine Batı Avrupa devletlerinin seyirci kalmasını ağır bir şekilde kınadığını" bildirdi. DGB açıklamasında, hiçbir suçu olmayan binlerce insanın hapse ve işkencede olduğunu vurgulayarak, Türkiye'deki hapishanelerin Nazi tamerküz kamplarına benzediğini söyledi. DGB Türkiye'de insan hakları ve sendikal haklar gerçekleşinceye kadar Federal hükümetin ekonomik yardımı durdurmasını talep etti.

Federal Almanya IG Metall sendikası 17 Ağustos tarihinde federal başbakan Kohl, işçileri bakanı Zimmerman ve adalet bakanı Engelhardt'a birer telex göndererek Türkiye'de işkencelerin sürdüğünü, bir hukuk devletinden söz edilemeyeceğini bu nedenle kimsenin iade edilmemesi gerektiğini bildirdi. DGB yürütme kurulu üyesi Siegfried Bleicher 24 Ağustos'ta Düsseldorf'ta yaptığı bir açıklamada Türkiye ile Federal Almanya arasındaki suçlu iadesi anlaşmasının dondurulmasını talep etti. DGB, söz konusu anlaşmanın demokratik bir hükümet ile imzalanmış olduğunu ve günümüz Türkiye'si göz önüne alındığında uygulanamayacağını söyledi.

SPD Federal parlamento grup başkan vekili Emmerlich, 17 Ağustos'ta yaptığı açıklamada, "Federal hükümetin

Türkiye'deki askeri diktatörlüğü temize çıkarma çabaları dayanılmaz bir hal almıştır." dedi. Emmerlich, Türkiye'ye kimsenin iade edilmemesi gereğini vurguladı ve "Birleşmiş Milletler Yüksek Mülteciler Komiserliği'nin bildirdiğine göre Avrupa'dan Türkiye'ye insan iade eden tek ülke Federal Almanya'dır, bu önlenmelidir" dedi. Emmerlich ayrıca, federal dışişleri bakanlığının asyl davalarına Türkiye hükümetinin resmi açıklamalarını iletmesini eleştirdi.

Tanınmış kemancı ve barış ödülü sahibi Menuhin Federal Almanya hükümetine 16 Ağustos'ta bir mektup ile başvurarak, başta Cemal Altun olmak üzere Türkiye'ye kimsenin iade edilmemesini istedi ve aksi halde meydana gelecek ölüm olaylarından Almanya'nın sorumlu olacağını söyledi.

5 ile 13 Ağustos tarihlerinde uluslararası bir heyet Türkiye'ye giderek politik durum ve insan hakları konusunda gözlemlerde bulundu. Heyette, Avusturya iktidar partisi Sosyalist parti temsilcisi Avukat Lansky, Uluslararası Helsinki örgütü adına ünlü devletler hukuku

profösörü Rosenmayr, papaz Bergengrün ve bir İsviçre'li doktor bulunuyordu. Heyet geri döndükten sonra yaptığı açıklamada, Türkiye'de insan haklarının en ağır şekilde ayaklar altına alındığını, işkencenin devlet politikası haline gelmiş olduğunu, Kürt halkının ağır şekilde ezildiğini tesbit ettiklerini açıkladı. Lansky ve Rosenmayr, cuntanın yurt dışında da örgütlendiğini ve demokratlara baskılar yapmaya hazırlandığını, öğrendiklerini söylediler. Türkiye'de hapishanelerde kadınlara erkeklik hormonu verildiğini saptadığını söyleyen İsviçre'li doktor, hastalanan tutukluların en basit tıbbi olanaklardan yoksun bırakıldığını belirtti. Heyet üyeleri, iade politikası nedeni ile SPD federal parlamento milletvekili Schröder 19 Ağustos'ta bir basın toplantısı yaparak, federal dış işleri bakanlığını yalancılıkla suçladı. Schröder, asyl dilekçelerinin red edilmesini sağlamak amacıyla Alman elçiliğinin Zirndorf asyl komisyonuna yanlış bilgi verdiğini iddia etti ve kanıt olarak bazı resmi yazışmaları basına sundu. Bu uygulama sonucunda iade edilecek Türkiyelilerin yaşamının tehlikeye düştüğünü söyleyen Schröder, bu uygulamaların durdurulmasını istedi.

not SEYİRCİ Mİ KALMALI ?

Federal İçişleri Bakanı F. Zimmermann (CSU), Temmuz ayı içinde Türkiye'ye gitti. Mayıs ayında Batı Berlin Eyalet Başbakanı Weizeker ve B.Berlin Eğitim Senatörü (bakanı) bayan Laurien ile başlayan, Federal İktisat Bakanı Lambsdorf ve Federal Çalışma ve Sosyal Düzen Bakanı Blum ile devam eden politik geziler böylece -şimdilik- noktalanmış oldu. Gezilerin amacı ne idi, sonucu ne oldu ? Bu konuda bir çok haber ve yorum okundu, duyuldu.

İlk önce şunu söylemek sanırım yanlış olmaz: "Nüfus sayımı" ve yeni nüfus cüzdanı hazırlamak kılıfları altında halkı toptan "fişlemeyi" öngören, gösteri yürüyüşleri yasasında planlanan değişikliklerle geçen yüzyıl geri getirmeye çalışan Zimmermann, herhalde Türkiye'deki "asayiş" çok beğenmiştir. Bu nedenle olacak, kendisi Türkiye'den döner dönmez F. Almanya'da yaşayan ve politik sığınma hakkı isteyen Türkiye'li demokratları Cunta'ya iade etmek için yoğun çabalara girdi. 13 Ağustos'a kadar 38 kişi faşist Cunta'ya iade edildi. Diğer bazıları ise -örneğin, B. Berlin'deki Altun- ise demokratik kamununun geniş tepkileri sonucu ancak ertelenebildi.

F. Almanya'daki Türkiye'lilerin geriye dönüşünün "teşviki", hemalde görüşmelerin diğer bir ağırlık noktasını oluşturdu. Bu konuda anlaşma sağlanmadığı, iki tarafın da yetkililerince gizlenemedi. Bu arada, yurt dışındaki işçilerimizin sigorta primlerinin SSK'ya devredilmesi gibi pazarlıklarla, faşist Cunta ve hükümetinin aslında işçilerimizin burada kazandıkları haklara da göz diktiği açığa

çıkıyor. Yani, Cunta hükümetinin bu geri dönüş politikasını benimsememesi, ülke vatandaşlarının yurt dışında haklarını korumak istediğinden kaynaklanmıyor. Bir yandan sürekli döviz kaynağının azalması, diğer yandan geriye dönecek göçmen emekçiler aracılığıyla ülkeye demokratik görüşlerin de gireceği ve işsizliğin giderek büyüyeceği Cunta'nın korkusu. Ancak, daha önce de belirttiğimiz gibi, emperyalizme ve bu arada F. Almanya'ya bu denli bağımlı bir hükümetin politik olarak göçmen işçilerin hakkını koruyabilecek konumu yok.

Bu arada Zimmermann'ın yabancılar politikasına tepkiler de artıyor. Alman Sendikalar Birliği (DGB) Yürütme Kurulu üyesi ve yabancı işçiler sorumlusu Siegfried Bleicher yaptığı açıklamada, geri dönüş primlerini "göz boyama" olarak nitelendirdi. Federal hükümetin yabancılar görevlisi bayan Funcke ise, yaptığı açıklamada Zimmermann'ı şiddetle eleştirdi ve artan yabancı düşmanlığa bu politikanın da neden olduğunu savundu. Kiliseler ve sosyal yardım kurumları da, özellikle çocukları getirme yaşının 16'dan 6'ya indirilmesine şiddetle karşı çıkıyorlar.

Bu koşulların yanı sıra, ancak örgütlü tepki gösterilebilirse Zimmermann'ın planlarına karşı koymak mümkün olacaktır. Eğer faşist Cunta hükümetinin, onun güdümündeki basının "keskin" sözlerine kanarak bekler, F. Alman işçi sınıfı ve demokrasi güçleriyle kenetlenmezsek, bu gerici yabancılar politikasının iyice yerleşmesini sadece "seyrederiz".

Zorla ve düşük ücretle çalıştırma "integrasyon politikası" mı ?

F.Almanya'dan politik sığınma isteminde bulunan Türkiyelilerin kötü koşullar altında yaşamaya zorlandığı, baş-

25 Ağustos'ta Bonn'da bir açıklama yapan SPD parlamento gurubu dış ilişkiler sözcüsü Vogt, Türkiye'ye yapılan iadelere değinerek Federal hükümeti "Türkiye ile insan hakları ticareti" yapmakla suçladı. FDP gençlik kolları genel başkanı Otto, artık koalisyon partileri içinde de tepkilerin arttığını belirtti.

25 Ağustos'ta Batı Berlin idare mahkemesinde Cemal Altun'un asyl davası başladı. Davada gözlemci olarak bulunan Birleşmiş Milletler Yüksek Müteciler Komiserliği temsilcisi bir açıklama yaparak "Türkiye'de iade edilenlere insanlık dışı davranıldığını, bu nedenle iadeye karşı çıktıklarını" söylediler.

vurularının utanç verici yalan gerekçelerle reddedilmesine çalışıldığı yetmiyormuş gibi, zorla ve pis işlerde çalıştırılmalarına uzun süredir başlanmıştır.

32 yaşında olan ve Duisburg'da politik iltica için başvuruda bulunan M.Ö de "Sozialamt" tarafından, saat ücreti 1 Mark karşılığında mezarlıkta çalıştırılmak istenmişti. Bu uygulamayı kabul etmeyip direnince de, almakta olduğu sosyal yardımın %30'u kesilmişti. Bunun üzerine M.Ö. Düsseldorf İdari Mahkemesine başvurarak itiraz hakkını kullandı. Fakat bu arada, kendisi ve ailesi için zaten yeterli olmayan sosyal yardımın daha da azaltılmaması için, zorunlu olarak mezarlıktaki "işine" başladı.

İtiraz dilekçesinde, hakkında iş yasağı da bulunan bir kişinin zora dayanarak kamu işlerinde çalıştırılmayacağını, bir kaç idari mahkemenin de bu yönde kararı olduğu belirtilmişti. Zorla çalıştırılmasına gerekçe olarak gösterilen paragrafın ancak "kendine güveni olmayanların iş hayatına alıştırılması için" geçerli olduğu, bunun M.Ö. için uygu-

lanamayacağı anlatılmıştı. Ayrıca 1 Mark saat ücretinin, toplu sözleşme hükümlerinin çok altında ve düşük olduğu, bunun ise söz konusu işin "zorla yaptırıldığı" gösterdiği belirtilmişti.

Düsseldorf İdarî Mahkemesi ise bu itirazı reddetti. Hem de hangi gerekçe ile ?

Mahkeme, paranın az olduğuna karşı çıkmıyor. Bunun da ötesinde, Hitler Almanya'sını hatırlatan, buram buram ırkçılık kokan gerekçelerle, "mezarlıkta saati 1 Mark'a çalışmanın, M.Ö'nün F. Almanya koşullarına uyum sağlama-sına" katkıda bulunacağını ileri sürüyor.

M.Ö'nün, Ön Asya toplumundan geldiğini, çok farklı ve değişik bir kültür yaşamı içinden gelip, F. Almanya toplumsal yaşamına girmesinin, uyum göstermesinin zorluklarını anlatan mahkeme kararında, M.Ö'nün, iş yaşamını ve F. Almanya kültürünü tanmasına yardımcı olacağı, "uzun süre sosyal yardım alarak, çalışmadan da F. Almanya'da yaşanabileceği gibi yanlış düşünceler edinmemesini" sağlayacağı yazılıyor.

Bu tür resmi uygulamalara paralel olarak "yabancı düşmanlığı"nın ve neo-nazi saldırıların tehlikeli bir tirmanış içine girmesi elbette rastlantı değildir. Örgütlü karşı mücadele her geçen gün daha da önem taşıyor.

Yurtseverlerin direncini KIRAMAYACAKSINIZ!

Askeri faşist cuntanın 3 yıllık diktatörlüğü azgın zulmün, insanlık dışı uygulamaların sayısız örnekleriyle doludur.

Yoğun devlet baskısı ve terörü, toplumsal yaşamın her alanında çekinmeden uygulandı. "Yaşam hakkı"nın bile cuntanın uygulamalarında, "Anayasa" ve "yasaları"nda tanınmadığı bir süreç yaşadı.

Onbinlerce yurtsever zindanlara atıldı, işkencelerin en "ustacasını", en insanlık dışı olanını gördüler. Onlarcası işkence tezgahlarında yaşamını yitirdi. Her an psikolojik ve fiziksel baskının altında günlerce, aylarca insanlık onurlarını, dirençleri kırılmak istendi. Bu başarılmadıkça daha da azgınlaştı cuntanın "güvenlik uzmanları", işkencecileri. Çarınha alma, ellerinden veya ayaklarından tavana asma, pişmiş yumurta koyma, elektrik şoku verme, soğuk su şoku gibi en zalim metodların yanısıra ırkçı, şoven marşları gece-gündüz dinletme, "istiklal marşını" Türk ve özellikle Kürt yurtseverlere her gün söyletme türünden baskılar sürekli uygulanmıştır. Tüm tutuklulara tek tip elbise giydirmek için getirilmek istenen uygulama bunların yeni uzantısıdır. Bu son uygulamaya karşı İstanbul zindanlarında başlatılan Açlık Grevi, tüm bu uygulamalara duyulan nefreti ve tepkiyi gösterdiği gibi, baskı ve işkencelere rağmen dirençlerinin kırılmadığını da kanıtlamıştır.

Ayrıca, Cuntanın Avrupa'daki utangaç ya da ABD gibi açık destekçilerinin "işkence yapılmıyor", "demokrasiye dönülüyor" türü propaganda çabalarının aslında yalan olduğunu dünya kamuoyu bir kez daha anlamıştır.

Nitekim, Federal Almanya'daki hareketler, Türk ve Kürt yurtseverler Bonn'da Köln'de ve diğer kentlerde yapılan da-

yanışma eylemlerini desteklemiştir. Yeşiller ve Alman Komünist Partisi'nin yanısıra F.Almanya'daki DİSK'li sendikacılar, TÖB-DER yöneticileri, kültür emekçileri bu eylemlere katılmış desteklemiştir.

Bu nedenlerden dolayı da cunta, İstanbul'da 2500 kişiyi kapsayan ve diğer illerdeki zindanları da kapsayan Açlık Grevini en acımasız saldırganlıkla bastırmıştır. En kötü yaşam koşulları ve en insanlık dışı işkenceler altında bulunan yurtseverlerimizle dayanışmamızı yükseltmek için savaşıma vermek, bu savaşıma katkı sağlamak görevimizdir. Onların "suçu", halkımızın özgür ve bağımsız geleceği için faşizme karşı mücadele vermeleri, direnmeleridir.

AVUSTURALYA'DAN YÜKSELEN DAYANIŞMA

Avusturalya'nın Mildura kentinde yaşayan Türkiyeli işçiler, 119 imza ile Cunta zindanlarında açlık grevinde bulunan yurtseverlerle dayanışmalarını bildiren bir dilekçeyi cunta şefi K. Evren'e gönderdiler.

Açlık grevinde bulunan 2500 kişinin istemlerini desteklediklerini, zindanlardaki insanlık dışı uygulamaları protesto ettiklerini bildiren işçiler, tüm anti-faşist tutuklulara özgürlük istediler.

Kentte oturan 95 aileden 119 kişiyi bu bildiriye imzalatılarak, yurtseverlere yapılan işkenceyi ve Cunta'nın anti-demokratik işlemlerini Avusturalya kamuoyuna duyurduklarını da Mildura (Avusturalya) yurtseverleri 14.8.1983 tarihli protesto dilekçesinde belirtmişlerdir.

Bizce oldukça önemli olan bu konuyu ele alırken, bugünü daha iyi anlayabilmek için, bugüne nasıl gelindiğine kısaca gözatarak geçmişi anımsatmakta yarar var. Amacımız açıktır; son aylarda yoğunlaşan güç ve eylem birliğinin olumlu—olumsuz yanlarını olduğu gibi ortaya koymak, olumlu yanın gelişmesine yardımcı olamaktır.

12 EYLÜL 1980 ÖNCESİ

Bilindiği gibi 1960'lı yıllar Türkiye-lilerin F. Almanya'ya göçmen işçi olarak, yığınsal bir biçimde göç ettiği yıllardır. Türkiye Çalışma Bakanlığı'nın verilerine göre, 1961—1973 arası F. Almanya'ya 648.029 bin işçi gönderilmiştir. Bu göçmen işçi ordusu F. Al-

manya'ya gelirken Türkiye'deki politik gelişmelerin ve sınıf savaşının içinde bulunan özelliklerini, yöresel farklılıkları ve anlayışları da birlikte getirmiştir. Ancak Türkiyeli göçmen işçiler arasında solun gelişmesine tek neden bu değildir. İkinci yerde Türkiye'deki sınıf savaşının şu veya bu biçimde uzanan etkileri ve üçüncüsü ise F. Almanya'

daki ekonomik, politik gelişmeyle iç içe yaşanmasıdır.

1965'den sonra sol eğilimli, çoğunun yöneticisi Türkiye'deyken şu veya bu şekilde TİP'in çalışmalarına katılmış olan yardımlaşma dernekleri türünden dernekler oluşmaya başlamış ve bunu 1968'de Köln kentinde Avrupa Türk Toplumcular Federasyonu (ATTF) nun kurulması izlemiştir. ATTF, TİP'e ve DİSK'e sempati duyan görüşe sahipti.

Anımsanacağı gibi o döneme özgü olan bir yan da sol yelpazede işçi sınıfı hareketini kemiren Maocu akım dışında gözle görülebilecek grupların olmayışındır. F. Almanya'nın Köln, Frankfurt, Münih, Braunschweig ve Berlin gibi belli başlı kentlerinde Türkiyeli öğrencilerden oluşan Maocu grup-cuklar vardı. İşçi sınıfı hareketine ters, yıkıcı bu akımla, bırakın eylem birliğini, normal konuşma olanağı bile giderek ortadan kalkıyordu.

Sağda ise Türk konsolosluklarının, çalışma ateşeliklerinin ve ticaretle uğraşan Türklerin yönlendirdiği demekler, sola alternatif olarak, kısa bir süre içinde kurulup geliştiler.

Kısaca görüldüğü gibi koşullar, eylem birliği sorununu, gerek teoride, gerekse pratikte, işçi sınıfı ideolojisini doğru anlayan kesim tarafından tanınıp geliştirilmesine yetmiyordu. Bu durum 1970'li yıllara da sarktı.

12 MART 1971 DARBESİYLE
BAŞLAYAN YENİ DÖNEM

Özellikle 1968 yılından sonra Türkiye solunun önemli bölünmelere sahne oluşu, sağ ve sol oportünizmin, işçi sınıfı hareketindeki zayıflıklardan da yararlanarak yaptığı tahribat, F. Almanya'daki Türkiyeli solun içine, çeşitli biçimlerde yansıdı. Ancak bu yansıma hem Türkiye'nin bir kopyesi, hem de F. Almanya'nın somut koşullarıyla çakıştığı için sonucu daha ilkel oldu ve geleceğe iz bırakabilecek nitelik taşımadı.

12 Mart 1971 darbesinin bütün ağırlığıyla yaşandığı aylar, Türkiye'deki gibi dağınıklık artıp yeni yeni sol gruplar türerken, bir yandan da Nihat Erim Hükümetine, baskılara, idamlara karşı eylem birliği yapılmasına çalışılıyordu.

3. Yılında Askeri Faşist Cuntayı Protesto Yürüyüşüne

ÇAĞRI

Biz aşağıda imzaları bulunan örgütler güçlerimizi birleştirerek, faşist cuntanın yönetime el koyuşunun üçüncü yılında protesto sesimizi birlikte yükseltiyoruz.

Askeri faşist diktatörlüğün yıkılması, yerine halkın kendi demokratik iktidarının kurulması uğruna, Türkiye ve Türkiye Kürdistan'ında işçi sınıfımızın ve halklarımızın değişik biçimlerde yürüttüğü devrimci-demokratik mücadeleyi destekliyor, cuntanın "demokrasiye dönüş" ve "seçimler" aldatmacasını teşhir ediyor, halklarımızın kendi gerçek demokrasileri için verdikleri mücadeleyle dayanışmamızı yükseltiyoruz.

TÜRKİYE'Lİ ve KÜRDİSTANLI İŞÇİLER, EMEKÇİLER, DEVRİMCİLER, DEMOKRATLARI

Halklarımızın askeri faşist diktatörlüğe karşı kavgası senin de kavgandır.

Ona katıl, güç ver.

F. Almanya'daki tüm anti-faşist ve demokratik güçler.

Kanlı faşist darbenin 3. yılında, sende bizimle birlikte protesto sesini yükselt, gücümüze güç kat.

● Faşist cuntanın idam, işkence ve katliamlarına son. ● Faşist cuntanın güdümündeki tek tip sendikacılığa hayır. DİSK, TÖB-DER ve diğer kapatılan halkın tüm siyasi, ekonomik, demokratik örgütlerine özgürlük. Toplu sözleşme ve sınırsız grev hakkı. ● Kürt ulusu üzerinde sürdürülen ırkçı, şöven, asimilasyon, soy kırım ve "emniyet bölgeleri" adı altındaki mecburi iskan politika ve uygulamalarına son. ● Tüm anti-faşist tutuklulara özgürlük ve genel af. ● NATO'ya, ABD çevik kuvvetlerine, onların Türkiye ve Türkiye Kürdistanındaki üslerine, yeni yapılan ve genişletilen hava alanlarına hayır. ● Başta F.Almanya ve ABD olmak üzere, gerici Askeri cuntaya yapılan her türlü askeri ve ekonomik yardıma son. ● Yabancı düşmanlığına, yabancı işçiler üzerindeki her türlü baskıya hayır. Yabancılar her türlü eşit haklar tanınmalıdır. ● İltica hakkının gasb edilmesine, ilticaçıların geri gönderilmesine ve devrimcilerin cuntaya iadesine hayır. ● F.Almanya'daki sosyal kısıtlamalara, yabancı işçilerin geri gönderilme zorlamalarına, işsizliğe, savaş hazırlığına, Cuntanın ve F.Alman hükümetinin Türkiye ve Türkiye Kürdistanlı işçiler üzerindeki satış anlaşmalarına, F.Almanya'ya atom roketlerinin yerleştirilmesine karşı, yerli, yabancı işçiler ve barış hareketi omuz omuza. ● Dünyadaki bütün nükleer silahların imha edilmesi için mücadele edelim. ● Kahrolsun ABD emperyalizminin kuklası faşist cuntanın, Irak yönetimi ile anlaşarak, Kürdistan halkının ulusal kurtuluş mücadelesine, Irak devrimci demokratik hareketine ve Orta-Doğu halklarına yönelik saldırısı. Yaşasın ezilen Ortadoğu ve tüm dünya halklarının ulusal ve sosyal kurtuluş mücadeleleri ve enternasyonalist dayanışması. ● 10. yıldönümünde 11 eylül faşist cuntasına karşı direnen Şili halkını selamlıyoruz. ● F.Almanya'daki tüm neo-faşist ve faşist Türk örgütleri kapatılmalıdır.

Av.Dev-Genç, ATİF, BİRKOM (Devrimci İşçi, Serxwebun, İşçinin Sesi, Kıvılcım, Emekçi, Birlik Yolu, Cephe, Devrimci Savaş), DİB-FAK, FİDEF, İşçi Gerçeği, Kawa, KKDK-Federasyon, KOÇ-KAK, KOMKAR, Partizan, Proleter Dayanışma, Tekoşin taraftarları.

Yürüyüş platformu dışında katılanlar: DİDF, Denge Komal, Gerçek, KKDK, KHE, Kurtuluş, Devrimci Kurtuluş.

Zaman : 10 Eylül 1983. Saat: 10.30'da. Yer: Köln Ebertplatz

BİRLİĞİNDE SORUMLULUK

Ama ne yazık ki bölünmenin ağır basması, yapılmak istenen eylem birliğinin önüne geçiyor, bu koşullarda bir şeyler yapılmasını bilen, ama somutta ne yapılması gerektiğini bilmeyerek arayış içinde olan çoğu dernekler kitaplarda okudukları, somut koşulların gereksinimini göremiyerek hemen uygulamaya koyuluyorlardı. "Demokratik Hür Türkiye Cephesi", "Türkiye Demokratik Direniş Hareketi" ve adını çoktan unutturan daha bir çok kuruluş bu anlayışın ürünüdür. O dönemi yakından yaşayanlar anımsarlar, bugün yanlış olarak görülen o eylemlere ne kadar çaba sarfedildiğini.

F. Almanya'da, aşağı yukarı 18 yıllık geçmişi olan Türkiyeli solun en güçlü ve zirve dönemi 1970'li yılların sonuna doğru yaşanmıştır. Buna en somut örnek, ATTF ve TDF'nin birleşmesi sonucu 1977 yılında FİDEF'i oluşturan Büyük İşçi Kurultayının toplanmasıdır. 30'u F. Almanya dışından olmak üzere 111 çeşitli sol tandanslı demerin katılımıyla toplanan Büyük İşçi Kurultayı Alman kamuoyunda geniş yankı yapmış, basın günlerce bu olayın üzerinde durarak, "Türk işçileri birleşiyor", "Bu ciddi bir çıkıştır" gibi sözler etmiştir. Bazı Alman resmi kuruluşları ve Hristiyan Demokrat Parti yöneticileri bu güçlü kurultaya karşı olduklarını değişik biçimlerde dile getirmişlerdir.

Ama, ne yazık ki eylem ve örgütsel birlik konusunda zengin deneyin ve kalıcı geleneğin olmayışı nedeniyle kurultaya katılan sol güçlerin, genelin çıkarından ziyade kendi örgütsel çıkarlarını öne koymaları sonucu daha işin ilk adımında böylece ana prensip bir kenara itilmiş oldu. Bugün geriye dönüp bakıldığında bunun çok şeyler kaybettirdiği rahatlıkla görülür. Bir yandan dürüst nice insanlar darlığa itildi, kendi dışındakilerini ve gelişmeleri göremediler, öte yandan sürekli bölünmeye ve ayrı baş çekmeye uygun bir zemin korundu. 12 Eylül sonrası bunalım ve dağınıklığın, tahminlerin çok üstünde oluşunun en önemli nedeni budur.

12 EYLÜL SONRASI EYLEM BİRLİĞİNİN GELDİĞİ NOKTA

12 Eylül 1980'den bu yana, Türkiyeli somut koşulların zorlamasıyla ve örgütlerin çoğunluğunun sorumlu, olumlu yanaşımıyla eylem birliği çalışmalarında önemli gelişmeler kaydedildi. "İdamla-

ra, işkencelere ve yabancı düşmanlığına karşı" 8 Mayıs 1982 Duisburg yürüyüşü bu konuda atılan olumlu bir adımdır. Çok zor koşullar altında, farklı anlayışlara sahip derneklerin uzun ve yorucu toplantılar sonucu kotardıkları bu yürüyüşe 25 bin kişi katılmış, son yıllarda Duisburg'da yapılan en büyük gösteri olmuştur. Önemli bir olumsuzluk, Partizan, Halkın Kurtuluşu ve bazı diğer örgütlerin bu yürüyüşe "karşıt" bir gösteriyi aynı gün Köln'de düzenlemeleriydi.

Cuntanın ikinci yıl dönümü nedeniyle 11 Eylül 1982 günü, 30 bin kişinin katılımıyla Frankfurt'ta yapılan yürüyüş bir diğer önemli adımdır. Duisburg'ta "karşıt" ve ayrı baş çeken örgütler, tüm demokratik çevrelerden ve özellikle kendi taraftarlarından gelen yoğun tepkiler sonucu, bu eylemin dışında kalmamaya özen göstermişlerdi. Fakat platforma katılan "bütün örgütlerle eylem birliği" gibi bir amaçlarının da olmadığını sık sık belirtmiş, bunu yaşama geçirmeye çalışmışlardır. 26 Türkiyeli kuruluşun bir araya gelmesiyle ortaklaşa düzenlenen "tek" yürüyüşün, eylem birliği anlayışını güçlendirme, ayrı baş çekme özlemini kırma ve yığınları moralize etme açısından, bir çok eksikliklere karşın, önemli yararı olmuştur. Bugün her isteyen dernek istediğini yapamıyorsa ortada böyle bir deneyin oluşunun payı büyüktür.

Bu gelişmelerin bir parçası olarak son eylem birliği toplantılarının üzerinde durulacak önemli yanlar var.

2 Temmuz 1983'den beri, önceleri haftada üç gün, daha sonra haftada bir'e inen bir dizi toplantılar olmuştur. 12 Eylül'ün üçüncü yıl dönümünde yapılacak protesto gösteri ve yürüyüşü nedeniyle düzenlenen bu toplantılar, geçen yıl ki eylem birliği toplantılarına göre daha olumlu yanlara sahiptir. Bunları şöyle sıralam olası:

—Gerek eylem birliği platformu, gerekse bildiri ve ortak konuşma metinleri üzerindeki tartışmalar, biktirici bir biçimde günlerce uzatılmamıştır. Bunların içeriklerinin yetersiz, eksik ve hatalı yanlarının olmasına karşın, eylem birliğinde karşılıklı taviz verme prensibine genel olarak uyulmaya çalışılmıştır.

—Bilindiği gibi daha önceleri ayrı ayrı örgütlere üye olan kişiler sokakta bile yan yana yürüyemez durumdaydık. Bu ise ortak düşmana karşı birliği değil, yıkıcılığa karşı savaşmayı da değil, kendi aralarındaki farklı görüşlerden doğan sürtüşmeyi düşmanlık noktasına kadar götürüyordu. Böyle bir tutumun ne kadar yanlış olduğunu, ideolojik savaşın bu yöntemlerle verilemeyeceğini toplantılar gösterdi. Bazı örgütler, böyle yan yana gelmede elde edilen kazanımların önemini kavramakta güçlük çekebilirler. Geline bu noktadan geriye adım atılmadan sürdürülecek ilkeli ve kararlı çalışmalar, süreç içinde doğacak yeni yeni ilişkiler onların da somut durumu tanımlarına yardımcı olacaktır. Tanımlayanların sonu, hem mücadele araçlarının yetkinleşerek gelişmesiyle, hem de tabanın göstereceği tepki sonucu yalnızlık olacaktır.

Eylem birliği çalışmalarının geleceği açısından, toplantılar sırasında görülen, DİB-FAK olarak sürekli karşı çıktığımız bir kaç önemli olumsuzluğun da altını çizerek belirtmekte fayda var:

—Eylem birliği platform taslağı üzerinde yapılan tartışmalar ilginç ve tehlikeli bir eğilimi ortaya çıkartmıştır. Göçmen işçi dernekleri olma özelliği gözardı edilmeye, keskin devrimci görünümü içinde, hızlı birer siyasal örgüt temsilcileri olarak yola çıkılmaya, buna karşı çıkanlara ise reformist damgası vurulmaya çalışılmıştır. Bu yanlışları savunan, eylem birliği toplantılarının başından sonuna kadar en olumsuz yanının başını çeken başta Partizan ardından ise H. Kurtuluşu olmuştur. Bu konuda, zaman zaman BİRKOM'un içine düştüğü kararsızlık ise hem böyle tehlikeli bir görüşün gelişmesine yardımcı olmakta, hem de kendi örgütsel birliğini tehlikeye itmektedir.

—İkinci yerde toplantılarda görülen ve giderilemeyen bir olumsuz yan da dayatmacılık olmuştur. Bu konuda geçmişte nice yanlışlar yapılmasına ve bunun getirdiği zararları da birlikte yaşayarak görmemize karşın, yine fırsat buldukça özel örgüt çıkarlarını öne alarak, başkalarına da kabul ettirme zorlamaları yapılmıştır. Bu nedenle zamanında bitmesi gereken çoğu toplantılar sürdürülmüş ve verimsiz hale getirilmeye çalışılmıştır.

Şu gerçek herkes tarafından bilinmektedir: Çeşitli görüşlere sahip örgütlerin biraraya gelişlerine neden, hepsinin ortak düşman olan faşist cuntaya karşı birlikte eylem yapma istemidir. Anasorun bu olunca bütün örgütlerin görevi bu anasoruna saygılı kalmaları, teoride savundukları eylem birliği tezini

(Orta sayfanın devamı)

EYLEM BİRLİĞİNDE GÖREV VE SORUMLULUK

SONUÇ

pratikte de yaşama geçirmeleridir. Bu ilke doğru anlaşılıp sahip çıkıldığı zaman, hem cuntaya karşı yürütülen savaş güçlenir, hem de doğru ve etkin biçimde örgütlenir.

–Eylem birliği çalışmaları sırasında meydana gelen önemli ve düşündürücü bir olay da, Türkiye'deki açlık grevlerini desteklemeye yönelik sürdürülen çalışmalar sırasında görülmüştür.

Bu konu, 3 Ağustos 1983 günü yapılan eylem birliği toplantısında, katılan tüm örgütlerin duyarlı yanışıyla gündeme alınarak görüşülmüştür. Örgütler, "Bu grev bizim grevimizdir, grevde olan 2500 tutukluyla omuz omuzayız" diyerek, F. Almanya'da en aktif dayanışma eylem biçiminin ne olacağını tartışıp bulmaya çalışırken, Partizan ve H.Kurtuluşu, faşist cuntaya karşı başkaldıran grevcilerle dayanışmayı sonuçta bölcek yoğun çabalar harcamışlardır. Eylem birliği çalışmalarını yaralayıcı, sol içinde kışıma ve "sahiplenme yarışını" tekrar gündeme getiriçi yöntemleri yoğun olarak kullanmışlardır. Türkiye'deki grevcilerden geldiği söylenen dayanışma çağrısının altında TKP, TİP, TSİP, TKSİP ve bazı diğer gurupların imzası olmadığını, özellikle TKP'nin açlık grevini desteklemeyerek arkadan hançerlediğini ve ihanet içinde olduğunu, bu nedenle burada yapılacak açlık grevi gibi dayanışma eylemlerinin örgütleyicisi kendilerinin olacağını, diğer örgütlere ise destekleme görevi düştüğünü belirtmişlerdir. Bu yalan ve seviyesiz saldırıya yanıtı o anda

maalesef yalnız DİB–FAK'la KOMKAR vermiştir. DİB–FAK, herhangi bir kuruluşun ihanetle suçlanamayacağını, söylenenlerin doğru olmadığını, örneğin TKP'nin grevcilerle dayanışma çağrısı yayınladığını vurgulayarak, yapılacak eylemin birlikte olmasının üzerinde ısrarla durmuştur. Toplantı herhangi bir karar almadan, örgüt temsilcilerinin örgütlerimize danışalım önerisini de göz önüne alarak 5 Ağustos Cuma günü tekrar toplanmak üzere dağılmıştır.

Dayanışma eyleminin şeklini belirlemek ve harekete geçmek üzere yeniden toplanıldığında beklenmedik bir gelişmeyle karşılaşmıştır. Partizan ve H. Kurtuluşu, açlık grevine başlamak için komite kurduklarını, bir gün sonra Bonn'da başlayacaklarını, bazı örgütlerin kendileriyle birlikte hareket ettiğini açıklamışlardır. Arkasından, "buyurun destekleyin, eylemi başlatıyoruz" demişlerdir. Bu emrivaki karşısında örgütlerin ezici çoğunluğu tepki göstermiş, DİB–FAK bunun bölücülük olduğunu ayrıca belirtmiştir. Bu durum karşısında örgütler eylemi destekleyeceklerini, ama politik sorumluluğuna katılmayacaklarını açıklamışlardır.

Açlık grevi Bonn'da devam ederken, eylemi düzenleyenlerin politik kimliği değil, eylemin amacı gözönüne alınarak geniş bir biçimde desteklenmiş, Alman kamuoyuna yansımaları için gereken çaba sarfedilmiştir. Eylemin başarısının altında böyle geniş kesimlerin desteği yatmaktadır.

Adı geçen olumsuz unsurlar daha ilk baştan etkisizleştirilebilseydi dayanışma eylemi bölünmez, kamuoyuna bir bütün olarak çıkılırdı. Ama bu olmadı, bu nedenle eylem sona erdi yanlışlıklar ise ortada duruyor. En önemlisi eylem birliğini bölme yolunda bir "kapı açılmıştır". Görev, bu olumsuz gelişmenin önüne geçmek, bunu tersine çevirmektir. KOMKAR ve FİDEF'in açlık grevi sırasında komiteye girme istemleri ise, şimdye kadar rastlanmamış bir yöntemle, para ve "özeleştirici" istenerek engellenmiştir. Eylem birliğini baltalayan, önünü tıkayan bu sorumsuz yaklaşımlar mutlaka etkisizleştirilmelidir. DİB–FAK'ın bu olay karşısında taktığı tavrın doğru olduğunu pratik gelişmeler kanıtlamıştır. Kaldı ki, başlayan bir eyleme katılmak isteyen örgütlere "giremezsiniz" deniliyorsa bu suçtur. Bu tür sorumsuz ve yanlış yaklaşımlar ancak bundan sonraki çalışmalarda alınacak ilkeli, sorumlu ve kararlı tutum gösterilerek birlikte etkisizleştirilip düzeltilebilir. Biz bu olumsuzlukları geleceğe taşıyamayız. Yolumuz doğrudur, ama önümüzdeki engelleri saptayarak ve temizleyerek gitmek zorundayız. Gelecekteki çalışmalarımızın başarısı, bu konuda göstereceğimiz cesarete, yaratıcı yanışımıza, asıl düşmana karşı değil de iç kışımayı gündeme getiren anlayışlara karşı vereceğimiz amansız savaşa bağlıdır.

Çünkü bunu yapmamak, olumsuz gelişmeleri tesbit etmekle beraber doğru ve kararlı tutum göstermemek, yanlış teslim olmak sonucunu beraberinde getirecektir.

Asala'nın Terörü Kime Yarıyor ?

TRT ve cunta işbirlikçisi diğer kitle iletişim araçları haftalardır Ermeni sorununu en öne çıkartıyor. Tercüman, Hürriyet vb gibi gazeteler bu konuyu işliyor. Türkçe, Almanca İngilizce ve Fransızca okumak üzere hergün tam bir sayfalarını bu işe ayırıyor. Türklerin Ermeni soykırımında "haklı" olduğunu kanıtlamaya çalışıyor. İç ve dış kamuoyunu bu yönde biçimlendirmeye uğraşıyor. Cunta, Ermeni sorununu, "terörizm" ile bütünleştirerek dünya kamuoyunun dikkat merkezine girmesini istiyor.

Bilineceği gibi, Kıbrıs'ta, Suriye'de, Lübnan'da ve İran'da binlerle ifade edilebilecek sayılarda Ermeni uzun yıllardan buyana yaşamakta-

dırlar. Bunlar sözkonusu ülkelerin vatandaşlarıdır. Suriye yönetiminin antiemperyalist politikası, Kıbrıs, Lübnan ve Irak'daki ilerici güçlerinin gelişmesi ve savaşmaları, emperyalizmin ve işbirlikçisi faşist Türk cuntasını derinden sarsmaktadır. Cunta, Reagan'ın bölgeye dönük politikasına da uygun olarak, bölge halkları ulusal kurtuluş hareketlerinin gelişmesini önlemek, durdurmak ve geriletme için yoğun bir çaba göstermektedir. Reagan'ın bölgeye yönelik saldırganlık politikası, Cunta'nın ve arkasındaki işbirlikçi tekkellerin yayılcı hesap ve istekleriyle üst üste çakışmaktadır. Türk ordusunun Irak'a girişi, Kerkük'ü Türk top-

raklarına katma plan ve düşleri yeterince açıktır, öğreticidir.

İşte ASALA örgütünün terör eylemleri, bir yandan cuntaya, içerdek baskı ve zor kullanma yönünden yarıdımca olmakta, ona gereksinim duyduğu ortamı hazırlamaktadır. Diğer yandan da, yayılcı ve saldırgan planlarının uygulanmaya konulmasında bahane yaratmaktadır. Belirtilen ülkelerde yaşayan Ermeni topluluklar, cuntanın bu provakasyonlarının ve en kaba propaganda kampanyalarının malzemesi olmaktadır. Cunta, en ahlaksız bir şekilde yalan söyleyerek, bu ülkelerde yaşayan Ermeni halk toplulukları ile terörist Ermeni örgütü ASALA'

yı özdeş gibi göstermektedir.

Açıkça görüleceği üzere, ASALA'nın terör eylemlerinin tamamına yakın bölümü ABD, Fransa; Belçika vb gibi emperyalist ülkelerde gerçekleştirilmiştir. Ama Türkiye Ermeni terörünün takibini Lübnan'da, Kıbrıs'da ve Suriye'de sürdürerek, bu ülkeleri tehdit etmektedir.

Bunun doğal bir sonucu olarak cunta, Ermeni terör örgütü ASALA ile, Lübnan ilerici hareketini, FKÖ'nü, Kürt ulusal hareketlerini ve antiemperyalist Suriye yönetimini hep aynı kaba koyuyor. Özdeş gibi göstererek bunu tehdit politikasına dayanak yapıyor. İsrail'in Lübnan'a saldırısı sırasında FKÖ ile ASALA'nın birlik içinde

ERMENİ SORUNU ; AMA NASIL ?

Tarihte ilk en büyük insanlık suçu Ermeni soykırımıdır. 1915'de Osmanlı yönetimi, bir bölüm Kürt feodaliyle bağlaşıklık kurarak bir milyona yakın Ermeni'yi katletti, yurdundan yuvasından uzaklaştırdı. Bir daha da geri dönmeleri için katliamı, çoluk çocuk demeden Ermeni olan herkesi hedef aldı.

Ermeni ulusu, soykırımın açtığı bu derin yarayı, esas olarak, 1917 Büyük Ekim Devrimiyle sardı. Kendi ülkesinde özgür bir yaşamın koşullarını yarattı.

Ne ki, dünyanın başka ülkelerine, özellikle de Yakındoğu ya göçetmek zorunda bırakılmış olan Ermeni topluluklar, hala 1915 zulmünün sonuçları ve bu sonuçların neden olduğu sorunlarla birlikte yaşamaktadırlar. Bunlar, kendi kuşaklarına ulaşabilecek bir geleceğin perspektifinden yoksundurlar. Dolayısıyla Ermeni soykırımı ve bugüne de kalan sonuçları, onlarda büyük ve haklı bir öfkenin birikmesine yol açmıştır.

Kuşkusuz bu haklı öfke, yalnızca Ermenilerin değil, aynı zamanda tüm ilerici insanlığın da öfkesidir. Bu yüzden, bugüne kadar sorunları çözüme kavuşturmak da içinde soykırımın dolaylı dolaysız tüm sonuçlarını teşhir etmek, arkasındaki güçleri ortaya çıkartmak, dünya ilerici insanlığının ve en başta Türkiye işçi sınıfıyla Kürt ve Türk demokratlarının namus borcudur.

Ancak öfke ile yola çıkarak sorunlara çözüm getirmek olası değildir. Sorun verili somut koşulların doğru çözümlenmesi ışığında ele alınmalıdır. Bu bağlam içinde ve öfke ve duygudan uzak bakıldığında, Türkiye açısından Ermeni sorununun, -örneğin bir Kürt ulusal sorunu gibi- kendi devletini kurmak hakkı dahil yazgısını özgürce belirleme hakkını hedef alması olanaksızdır. Çünkü nesnel olarak bunun koşulları yoktur. Ermeni örgütlerinin böyle bir hakkı savunmak ve elde edebilmek için Türkiye sınırları içinde potansiyel olarak veya fiili olarak savaşımını yürütebilecekleri bir sosyal tabana sahip oldukları söylenemez.

Somut durum bu olunca, Ermeni örgütlerinin eylem yöntemlerini Türkiye egemen çevrelere yönelttikleri doğrultusundaki savları havada kalmaktadır. Daha da önemlisi, bu eylemleri, Ermeni sorununu tek tek kişilere, Türk diplomatlarına duyulan kin ve öfkeye indirmekte; tam bir almaya, kör bir kan davasına dönüşmektedir. Bu da, hiç kuşkusuz Türk egemen çevrelere çıkarlarına denk düşmektedir. Hem onun şovenist propagandayı yaygınlaştırmasına hizmet etmektedir. Hem de yayılmacı, saldırgan bir dış politika için istediği ortamı hazırlamasına fırsat vermektedir.

olduğu yalanı Cunta'nın yoğun propaganda alanı haline getirildi. Türk ordusunun Irak Kürdistanı'na saldırısı sırasında ve sonrasında da PKK ve bir kısım Kürt örgütleriyle ASALA'nın yakın işbirliği içinde olduğu doğrultusundaki demogoji bu kez öne sürüldü. Bugünlerde ise, Cunta, doğrudan dışişleri bakanı Türkmən'i öne sürerek ASALA terör kamplarının Suriye'nin Türkiye sınırına ya-

kin yerinde bulunduğu ve Ermenilerin oralarda eğitildikleri yalanını yoğun olarak kullanıyor. ASALA'nın yarattığı tüm bu "eşsiz" fırsatlar, emperyalizmin ve Cunta tarafından ustaca kullanılmaya devam ediyor.

Cunta, bölge ilerici güçlerine yönelteceği bir saldırıda hedefinin Ermeni teröristlerini aramak olduğunu söyleyecektir. Bu kimseyi şaşırtmamalıdır.

ÇİVİ

Faşist cuntanın göstermelik seçim çalışmaları sürerken ilginç olaylara da rastlanıyor. Malatya'dan bağımsız milletvekili adayı olacağını açıklayan emekli hakim Muhsin Akıncı, seçim çalışmalarını doğru sürdürmedikleri gerekçesiyle Anavatan Partisi Genel Başkanı Turgut Özal ile Milliyetçi Demokrasi Partisi Genel Başkanı Turgut Sunalp'i Milli Güvenlik Konseyi'ne şikayet etmiş. Fazla söz etmeye ne gerek var, çünkü hakim kararı bu!...Öteden beri halkımızın arasında kullanılan şu deyimle çivimizi birlikte çakalım: "İt iti ısırmaz!"

***

12 Eylül 1980'de yapılan faşist darbe sonucu, Türkiye işçi sınıfı tarihinde önemli bir yeri olan DİSK kapatılıp yöneticileri idam istemiyle yargılanırken, Türk-İş Genel Sekreteri Sadık Şide'nin altına bakanlık koltuğu sürülerek ödüllendirildi. Burjuvaziye karşı verdikleri mücadele sonucu şehit düşen işçi ve sendikacıların kemiklerini sızlatan ve işçi örgütünün varlık nedenine ters bu olay yaşamını korurken, gazetelerde yeni bir haber:

"MDP Genel Başkanı Turgut Sunalp Türk-İş binasını gezerken Genel Başkan Şevket Yılmaz'ın odasında gelmiş geçmiş Türk-İş yöneticilerinin duvara asılmış resimlerini gördü. Sunalp, bu resimlerin anlamını sorunca açıkladılar: "Efendim Türk-İş'e hizmet vermiş eski yöneticilerimizin resimlerini buraya asarız". Bunun üzerine Sunalp, Türk-İş Eğitim Sekreteri Kaya Özdemir'e dönerek: "Kaya bey... Resmini buraya as!...Gel bize!...Yerin hazır..." Yerleri cuntanın yanı olduğuna kuşukumuz yok, ama Türk-İş yönetiminde işleri ne!...

***

Cuntanın başı Evren Yozgat'da konuşurken, herşeyin fazlası zarardır, demiş ve eklemiştir: "Fazla boyu uzun olmak da zararlıdır, kısa olmaktır". Bunun üzerine dinleyenler düşünmeye başlamışlar. Çünkü kiminin boyu uzun, kiminin kısa. Evren'in durup dururken neden böyle konuştuğunu anlamıyan bir grup Yozgat'lı yakındaki koruma görevlilerinden birine yanaşarak "paşa, boyu uzunun da kısamın da zararlı olduğunu söylemekle neyi anlatmak istedi?" demişler. Görevli: "Sizin kuşulanmanıza gerek yok. Çünkü paşam geleceği düşünerek herkesin boyunun ölçüsünü alacağını, bizi dinlemiyenlerin soyu-sopu ne olursa olsun yaşam hakkı tanınmayacağını anlatmaya çalıştı" yanıtı vermiş. İçlerinden biri görevliye dönerek: "Evren gece gidiyor, ama yarın biz buradayız!..."

***

Bundan üç ay önce Türkiye'de ilk defa, köpeklerin sistemli olarak eğitildiği bir köpek çiftliği kuruldu. İzmir'de kurulan çiftlikte tanınmış işadamlarının ender rastlanan türdeki köpeklerinin sicillerinin araştırılması, çiftleştirilmesi ve eğitimi yapılıyor. 400 Dekarlık bir alan üzerine kurulmuş olan çiftlik 100 köpeği barındırabilecek kapasitede. Şu anda çiftlikte 25 köpek bulunuyor ve bunların eğitimi ve beslenmesi için sahipleri ayda 25 bin lira ödüyorlar.

Olur mu böyle şey, denebilir. Neden olmasın, oluyor işte. Ama öte yandan 7 milyon köylünün topraksız olduğunu, nüfusumuzun yüzde 33'ünün zorunlu temel eğitimi bile almadığını araştırmalar ortaya koyuyor.

Kendileri halkımızı soyup soğana çevirdiği yetmiyormuş gibi köpekleri bile ulusal gelirden en yüksek payı alıyor. Bu oyunun sona ereceği günler yakındır....

J. ANDROPOW'UN ÖNERİSİ; Cenevre için bir şans daha

SBKP Genel Sekreteri Juri Andropow, Sovyetler Birliği'nin yeni barış önerilerini açıkladı. Cenevre görüşmelerinde bir sonuca ulaşmak için geliştirilen bu son öneride, Andropow silahsızlanma için Sovyetler Birliği'nin bugüne değin yaptığı sayısız önerileri hatırlatmıştır.

SSCB'nin silahsızlanma konusunda gösterebileceği esnekliğin bu öneri ile artık son sınırına geldiğini de vurgulayan Andropow, Sovyetler Birliği'nin Avrupa'da İngiltere ve Fransa'nın sahip olduğu oranda füze bulunduracağını, onun dışındaki en modern orta menzilli füzelerini (SS 20) imha edeceklerini açıkladı. Bunu ancak, ABD'nin Avrupa'ya füzelerini yerleştirmemesi halinde yapabileceklerini belirten Andropow'un yeni önerisi, günümüzde füze oranlarında ABD ile SSCB arasında sağlanmış olan nükleer füze dengesi-

nin bozulmaması ve tehlikeli bir nükleer silahlanma tırmanışının önlenmesi yönünde Sovyetler Birliği'nin kararlılığını ve iyi niyetini bir kez daha göstermiştir. Andropow açıklamasında sadece füze taşıyıcılarının değil, füze başlıklarının da bir denge unsuru olarak hesaplanacağını hatırlatmıştır.

Bilindiği gibi ABD, ısrarla Cenevre görüşmelerini çıkmaza sokmak ve böylece füzelerini Avrupa topraklarına, (bu yıl sonunda F. Almanya'ya) yerleştirmek, kendisini dışında tutacağı bir "sınırlı

nükleer savaş" ateşine Avrupa'yı atmak peşindedir. Bu nedenle sürekli olarak İngiltere ve Fransa'nın füzelerini hesaba katmamak gerektiğini söylüyor. Sanki bu ülkeler NATO üyesi değilmiş, füzeleri Sovyetler Birliği'ne yöneltilmemiş gibi. Ayrıca, Asya'ya yerleştireceği yolunda büyük "gürültüler" çıkartmaya çalışmıştır.

Fakat Andropow'un geliştirdiği yeni öneri tüm bunlara açık cevap vermekte, somut ve uygulanabilir adımları öngörmektedir. Nitekim, yaptığı öneri uluslararası büyük ilgi ile karşılanmıştır. Genellikle, Avrupa ülkeleri hükümet ve partileri bunu "selamlanacak" bir öneri olarak karşılamışlar, en geri tutum olarak "görüşülmesi ve ciddiye alınması gereken bir öneri" diye nitelendirmişlerdir.

Günümüzde insanlığın nükleer savaş cehenneminde yok olması tehlikesi iyice açığa çıkmıştır. Eğer nükleer silahlanma çılgınlığının önüne ge-

Juri Andropow

çilemez, silahsızlanma yolunda adımlar atılamaz, kalıcı bir barışın sağlanması gerçekleştirilemezse bu tehlike her an varolacaktır. Bu nedenle Sovyetler Birliği'nin sürekli olduğu gibi bu konuda attığı bu son adım büyük değere sahiptir.

ABD'nin ise bu öneri karşısında "şaşkın" ve sessiz kalması, füzelerini Avrupa'ya yerleştirmek için elinden gelen tüm çabayı sonuna kadar göstereceğini göstermektedir. Cenevre görüşmelerini şimdiye kadar hep çıkmaza sokması sebepsiz değildir. Bu nedenle, bundan sonra "geliştireceği" yeni yalanları, soğuk savaş güçlendirmek için uygulayacağı yeni provakasyonları iyi görmek, bunları etkisizleştirmek zorunludur.

1 Eylül Dünya Barış Günü

İkinci dünya savaşı tam 44 yıl önce başlamıştı. Hitler Almanya'sının 1 Eylül 1939'da Polonya'yı işgal etmesi ile dünyayı kan ve ateşe boğan savaş patlak vermişti.

Gerici, azgın finans ve büyük sermayenin iktidarı olan Hitler faşizminin saldırgan ve maceracı politikası, milyonlarca insanın yaşamına ve onarılması yıllar sürecek ekonomik-sosyal yıkımlara mal oldu.

Bu nedenle dünya halkları, her yıl 1 Eylül'ü "Dünya Barış Günü" olarak kutluyor,

savaşa duyduğu nefreti dile getiriyorlar.

Oysa, Reagan ABD'sinin başını çektiği emperyalist güçler, süzde "sınırlı" bir nükleer savaş politikasını uygulama yolunda çılgın adımlar atıyorlar. En büyük insanlık suçunu işlemeye soyunuyorlar. Avrupa, Orta Doğu ve diğer bölge ülkelerini, kendi karanlık çıkarları için nükleer savaş ateşine sürmeye çalışıyorlar.

1 Eylül 1983, F. Almanya topraklarına yeni ABD nükleer füzelerinin yerleştirilme-

sine bu sonbaharda başlanacağı için daha bir önem taşıyor. F. Almanya bu kez nükleer bir savaşın başlangıç noktası haline getirilmeye çalışılıyor.

Buna karşı durmak tek tek her insanın, hepimizin görevi. Bu bilinçle, Avrupa barış ve demokrasi güçleri ile kenetlenerek sesimizi yükseltiyoruz.

Barış ve Yaşam için,
Nükleer savaşa hayır!
Yeni ABD roketlerine
hayır!

Federal Almanya'da ABD Ölüm Füzelere Hayır

Federal Almanya'da yükselen kriz ile doğru orantılı artan işsizlik sorunu ile hükümetin getirdiği geniş sosyal kesintiler yanında göçmen işçileri geriye gönderme politikası sürüyor. Yeni Amerikan füzelere yerleştirilme tarihinin de giderek yaklaşmasıyla sertleştiği bu aylarda, FAC barış güçleri de geniş eylemlere hazırlanıyorlar. Geçtiğimiz aylarda, füzelere yerleştirilmesinde ABD ve FAC hükümetlerinin fikir beraberkliklerinin ve kararlılıklarının gittikçe kristalleşmesi, bunun Williamsburg zirve toplantısında ve Bush'un Krefeld ziyareti sebebiyle Başbakan Kohl'un yaptığı açıklamalarda da belirginleşmesi ile füzelere yerleştirilme konusunu hükümet çevreleri ve parlamento dışı güçler arasında tartışmalar merkezi duruma geldi.

Bir yandan FAC hükümeti çevreleri füzelere yerleştirilmesi için hiçbir şeyden sakinmazken FAC halkı bu füzelere dünya barışına ve kendi öz çıkarlarına getirdiği tehlikenin bilincine giderek daha da güçlü varmakta ve aktif barış severlerin sayısı gün be gün artmakta. Son yapılan demoskopik araştırmalara göre

FAC nüfusunun % 72 si füzelere yerleştirilmesine karşı. Son yapılan protestan kilisesi günü ve din bilim adamlarının kongresi de barış güçle-

rinin gittikçe toplumun daha geniş kesimleri kapsadığını gösterdi.

Tüm bu gelişmelerin ışığında Ekim ayında yapılması planlanan barış eylemlerinin FAC'nin yaşayacağı en güçlü eylemler olacağı söylenebilir.

16/17 Nisan 1983 tarihlerinde Köln'de toplanan barış güçleri Ekim'deki eylemler için yayımladıkları çağrının yanı sıra, bu eylemlerin organizasyonu için bir de Koordinasyon komitesi kurdular. İçerisinde barış hareketini destekleyen 30 a yakın farklı politik görüşlere sahip örgüt birarada çalışıyorlar.

Aynı toplantıda bu seneki barış eylemlerinin tarihi olarak 15-22 Ekim tarihlerini saptayan konferans delegeleri bu tarihler arasında şöyle bir eylemler takvimi de hazırlamış.

1) Direniş günleri: 15-21 Ekim 1983 tarihlerinde yerel örgüt ve komiteler tarafından hazırlanacak bir dizi eylemler.

2) Barış için halk toplantıları: 22 Ekim 1983 de Bonn, Hamburg, Stuttgart/Neu Ulm şehirlerinde yapılacak merkezi yürüyüş ve mitingler.

Tüm istekli örgüt ve tek tek kişilerin eylemlere katılabilmesi olanağını da açık bırakan konferans, bu kişi ve örgütlerin yalnızca çağrıyı imzalamalarını ve DM 20.-lik bir yardım ile birlikte Koordinasyon Aktionswoche

15-22.10.1983
Estermannstr. 179
5300 Bonn 1

adresine postalanmalarını diliyor. Eylem haftası üzerine tüm bilgileri ve çağrı, afiş, rozet, pul ve diğer enformasyonu bu adresten temin etmek olanaklı.

Hiroşima ve Nagazaki'ye atılan ilk atom bombalarının sonucunda bu gün halen saat başı bir kişinin öldüğünün bildirildiği günümüzde atom silah-

larının üretimi ve yerleştirilmesini, ekonomik, politik çıkarları için insanlığın yok olması pahasına destekleyenlere indirilecek en büyük sille haline gelebilecek bu eylemleri tüm gücümüzle desteklemek hem demokratik bir örgüt olarak, hem de tek tek her bireyimizin en önde gelen görevlerinden biridir. ABD füzelere yerleştirilmesini FAC topraklarına yerleştiren, yurdumuzda ABD üslerini kurarak parselliye eller aynı ellerdir.

Bugün kişi başına düşen besin maddesi miktarının bomba miktarının altında olduğu dünyamızda kendi çıkarları için insanlığın yok olmasını göze alan bu elleri kırmak için eylem haftalarına tüm gücümüzle katılalım.

ABD, İSRAİL ve G. AFRIKA ÜÇLÜSÜ "IRKÇILIĞA KARŞI 2. DÜNYA KONFERANSI'NI BOYKOT ETTİLER

1-12 Ağustos 1983 tarihleri arasında İsviçre'nin Cenevre kentinde Birleşmiş Milletlerin "II. Raşizme ve Irk Ayrımcılığına Karşı Savaş" konferansı yapıldı.

Bundan hemen hemen on yıl önce 10 Aralık 1973 tarihinde yapılan birinci konferansta alınan kararların geçerlilik süresi bitmekte olduğundan, bu yeni konferans geçmiş sürenin bir değerlendirmesinin yapılması ve yeni kararlar alınması için toplandı.

1978 yılında yapılan bir ara konferansta olduğu gibi İsrail, Güney Afrika ve ABD bu sefer de konferansı boykot ettiler.

Birincisinde olduğu gibi bu konferansta da Birleşmiş Milletler kararlarında ve insan hakları beyannamesinde saptanmış temel prensiplerin uygulamaya geçirilmesi ve bunların pratikte ulusların hukuklarında ve kanunlarında perçinlenmesi amacı güdüüyordu.

Fakat ABD, İngiltere ve Fransa gibi batı dünyasının önde gelen devletleri yine dikkatleri İsrail ve Güney Afrika'nın üzerinden çekmeyi başardılar. Tüm konferans süresince dünya politikasında önemli ve hassas yerleri olan bu iki devletin ırkçı politikalarının durumlarını incelemekle görevlendirilmiş "özel kurullarda tartışılması"nın gerektiğini öne sürerek, bu iki devlete karşı etken önlemler alınması için yapılan önerilere karşı çıktılar.

Sovyetler Birliği etnik farklılıklar dolayısıyla ezilen tüm halkların yanında olduğunu konferansa göndermiş olduğu mesajıyla da bir kez daha ispatlayarak, tüm dünya halklarını Güney Afrika'nın tiksindirici Aphertheid sistemine daha fazla tahammül etmemeye çağırdı ve ırkçı rejim ile ilişkilerini devam ettiren batı ülkelerini işbirlikçilikle suçladı.

Sonuçta dünya halklarınca lanetlenen İsrail ve Güney Afrika'nın ırk ayrımına dayalı saldırgan politikalarının ardındaki emperyalist güçler bir kez daha açığa çıktı. Konferansa İsrail ve Güney Afrika'nın yanı sıra ABD'nin katılmaması, Raşizme ve ırk ayrımcılığına karşı bir tartışmaya bile yanaşmaması bunun açık bir göstergesi olmuştur.

TÜRKİYE İZLENİMLERİ

KÖYLÜ BASKI ALTINDA VE YOKSUL

Ben Çatalca çevresindeki köylerdenim. İzinde kaldığım bir aylık sürede, benzine üç kez zam geldi. Elektiriğe ve diğer maddelere gelen zamların haddi hesabı yok. Bir yıl önce 200 liraya gidilen yere şimdi 2000 lira istiyorlar. Halk mecbur olmadıkça köyden dışarı çıkmıyor. Gecede 3-4 defa elektrikler kesiliyor. Kahvedeki vatandaşlar, eğer elektrikli Evren, ya da konsey üyeleri konuşurken kesilirse çok memnun oluyorlar. "Hay senden Allah razı olsun, bıktık bunların yalanlarını dinlemekten" diyorlar.

Daha geçen yılın pancar paralarını alamamışlar. Bu yılki avanslardan hiç haber yok.

Bir gece de şöyle bir olaya tanık oldum İhtiyarlar yatsı namazından yeni çıkmışlardı ve kahvenin önünde çay içiliyordu. Bir sivil arabanın içinden dört jandarmayla bir başçavuş atladı. Bize doğru hızla koşarak "Kıyırdamayın yakarız" dediler. Arkasından herkesi esas duruşa geçirip tek sıra yaptılar. Başçavuş sövmedik yerimizi bırakmadı. Meğer gece saat 11.00 de kahvelerin kapatılması gerekiyormuş. Bu saatten sonra da bir araya gelip oturmak ve konuşmak yasakmış. İhtiyarın biri, diğer köyden örnek verip oradaki kahvelerin gece 12'ye kadar açık olduğunu söylemek istedi, ama dediğine de pişman oldu. Tekmeyi yemesiyle yere çöktü. "Bir daha sizi bu sütte kahvede görürsem hepinizi falakaya yatırırım" diyen başçavuş, daha sonra aramızda yabancı olup olmadığını sordu. Kahveinin, başçavuşa rüşvet vererek dayak yemekten kurtulduğunu öğrendik.

Bizim köyde çoğunlukla hep AP kazanırdı. Gördüm ki, bütün köylü bugünkü yönetimden illallah etmiş. Geçen yıl, "Evren pašamıza laf yok" diyenler, şimdi "Allah cezasını versin diyorlar. Halk politik olarak bir şaşkınlık içinde ve ne yapacağını bilmiyor.

V. Demir

MDP ŞİMDİDEN CUNTA'NIN HÜKÜMETİ GİBİ

Ben Adıyaman'ın Besni ilçesindenim. Kazanımıza vardığımda, jandarmaların her gün kazanın orta yerinde askerlik eğitimi yaptıklarını gördüm. Eskiden böyle bir adet yoktu. Sebep nedir diye çevredeki tanıdıklara sorduğumda, halka gözdağı vermek için yapıldığını söylediler. Bir akşam üzeri eğitimden köylerdeki kendi karakollarına dönen askerleri arabama almıştım. Askerliğin nasıl gittiğini sorduğumda: "Abi her allahın günü bu eğitim, üstelik çarşının orta yerinde, en ufak bir yanlış harekette bir ton dayak, vallahi canımıza yetti" dediler. Konuşmaları sırasında bölük komutanları olan teğmenede küfür edip durdular. Ben kendilerine şakayla karışık "Bakın siz candarmasınız, hem nasıl olsa yönetimde askeriye var, hiç avantanız olmuyor mu?" dedim. İçlerinden birisi: "Sen ne diyorsun be abi, köylü kendi karnını zor doyuruyor zaten. Kaldı ki, biz de köy çocuğuyuz biliriz onların halini" dedi. Bir kaç gün sonra bir akrabamla birlikte Gaziantep Milliyetçi Demokrasi Partisi İl binasına gittik. Vardığımızda millet vekili adayları da ordaydı. Kendi aralarında sohbet toplantısı yapıyorlardı. Bizim akraba MDP'li olduğundan, beni de kendilerinden sanarak konuşmalarını sürdürdüler. Üst düzeyde bir bürokrat olan aday, daha şimdiden Antep'teki tayin ve işe aldırma işlerine başlamıştı bile. Çeşitlikonulardaki görüşleri ise şöyleydi. "Bize şimdiden iktidar gözüyle bakabilirsiniz. Çünkü sayın Evren ve Konsey üyeleri bizim arkamızdadır.

Gördünüz, bizim iktidarımızı engellemek isteyen partileri nasıl kapattırıyoruz, ya da yöneticilerini veto ettiriyoruz. Bunlar Sunalp pašamızı tanımıyorlar. Konsey demek, Sunalp pašamız denektir. Gerekirse aba altından sopa gösterek alaçağız seçimleri, hiç kuşkunuz olmasın."

Frankfurt
M.M.

CUNTA'NIN YALANLARINA ARTIK İNANILMIYOR

Değerli dostlar,

Bir an önce Türkiye'ye varabilmek için kat ettiğim uzun yolculuktan sonra cuntanın her şeyi düzelttiğini söylediği şeylerin daha Kapıkule'de yalan olduğu ortaya çıktı. Gerek gümrük memurları gerekse diğer görevliler rüşvet alabilmek için her yola başvurmakta. Örneğin, gümrük memurları çıkış yerindeki görevlerini bırakarak her iki üç araba çıktık-tan sonra kendi sırasında bekleyen arabaların yanlarına gelerek pazarlık yapmak için büyük gayret göstermektedirler.

Gümrükten geçip, oturduğu köye ya da şehre varan işçiler ise, bu kez izin döneminde resmi dairelerdeki işlerini bitirme için yeniden görevli memurlarla karşılaşmakta ve rüşvet tuzakına düşmekte. Bütün bunlar elbette yeni değil ve çoğumuzda biliyor ve yaşıyoruz, ancak faşist cunta Türkiye'nin düzeldiğini kurtulduğunu, yolsuzluklarla mücadele edildiğini, 12 Eylül öncesi durumun bir daha yaşanmayacağını iddia etmektedir. Oysa benim gördüğüm durum 12 Eylül öncesinden daha da kötüdür. Eskiden yalnızca sivil görevliler alıyordu rüşveti, şimdi buna askerlerde dahil olmuş.

Cuntanın yalanlarına artık kimse inanmıyor. Her gün 20.00 de başlayıp 23.00 de sona eren Televizyon programında gerici ve antikömlünist yayımlar, haberlerde Evren'in gezilerinden başka bir şey gösterilmiyor. Halk çoğu zaman televizyonu da hi açmamakta.

Türkiye'deki yakınlarımla kurduğum ilişkiler, onların ağzından dinlediğim ve gözlerimle görüp yaşadıklarımla cuntanın ömrünün uzun olmayacağını şimdiden söyleyebilirim. Aldığı maaşının yarısından fazlasını ev kirasına veren üniversite mezunlarının, caddelerde el arabalarıyla sebze ve meyve satan memurların, tek bir kişiye dahi iş yaratılmadığı gibi işi olanların da her gün işini kaybetme korkusunu yaşadığı, en yakın dostların bir çay ile bile ağırlandırmadığı bir ülkede bu iktidarın zün süre kalmayacağını görüyor, Demokrasi İçin Birlik okuyucularını ve Tüm Türkiyeli demokratları cuntayı yıkmak için mücadeleye çağırıyorum.

BAŞTARAFI 16. SAYFADA

Hıristiyan Demokratlar'la Program için müzakere halinde olan Sosyalist Parti, hükümet ile müzakereye girilmesi halinde "Demokratik İttifak'a katılmayacağını" açıklarken, hedefinin "diktatörlüğü devirmek olduğunu, ona oksijen vermek olmadığını" vurguluyordu. Sağ'da 1972'deki uzlaşmaz tavır hatırlatır bu gelişmeye bağlı olarak, solda Şili Komünist Partisi, Şili Sosyalist Partisi, Hıristiyan sol MAPU (Birleşmiş Halk Eylem Hareketi -MAPU 1969 başında Hıristiyan Demokratlar'dan ayrılarak Halk Cephesine katılmıştı-) ve MIR "Popüler ve Demokratik Program" çerçevesinde anlaşma çabaları içindeler. Kısa bir süre içinde ordunun, adliyenin ve yönetimin demokratikleştirilmesini hedefliyor ve insanlık suçları işlemiş olanların cezalandırılmasını talep ediyorlar. (Demokratik İttifak ise her türlü intikama karşı olduğunu söylüyor.) Sol güçler hedeflerinin "...diktatörlüğün yıkılmasından amacın, bundan sonra faydalanmasını değil, gerçek değişikliklere yönelmek..." olduğunu söylüyorlar. Bütün bu gelişmelere rağmen, Şili'de Pinochet'in sonu henüz gelmiş değil. Ordunun bir fraksiyonu ile büyük burjuvazinin küçük, dar bir kaymak tabakası onu destekliyor. Çok uluslular da henüz tam gözden çıkmışa benzemiyorlar. Fakat, kararlı ve her geçen gün yükselen bir direniş hareketinin başladığı Şili'de, 10 yıllık diktatörlük hızla çökme sürecine girmiştir. Kazanan Şili halkı olacaktır!

ÇAD: MÜDAHALEÇİ ÖLAN KİM?

Halkın büyük kısmının müslüman olduğu Çad'ın sömürgeleştirilmesi, Fransız emperyalizmi tarafından 1896 yıllarında başlatıldı. Sınırları pek çok defa Alman, İngiliz ve Fransız emperyalizmi arasındaki pazarlıklara bağlı olarak değişmiş, 1935 yıllarında İtalyan faşizmi de bu pazarlıklara katılmıştır.

Fransız sömürgeci idaresi, 70 yıl yönettiği bu ülkenin ulusal gelişimi ve yaşayan değişik halkların kardeşliğinin sağlanmasında hiç bir olumlu girişimde bulunmamıştır. Tam aksine, kuzeyde askeri bir yönetim kurarken, güneyi "Cotonfrad" (bugünkü Cotonchad) şirketinin yönetimine terk etmiştir.

Çad'ın başkenti Ndjamenadır. Yüzölçümü 1 284 000 Km2, nüfusu 4,5 milyon olan bu Afrika ülkesinde Km2 baina 3 kişi düşmektedir. Yıllık gelişme hızı çok düşük (%2,3) olan Çad'da enflasyon oranı (1979 verilerine göre) %10'u aşmıştır. İhracatının ise 3 misli ithalat yapmaktadır. Tarıma uygun, bol yağışlı (özellikle güneyde) bir iklimi vardır. Eskiden müslüman Arapların esir toplamak için bol talan ettikleri bir ülke idi.

2. Dünya savaşı süresince, de Gaulle'ün dayandığı ülkelerden biri olan Çad, bağımsızlığına kavuştuğu 1960 yılından sonra da Fransa'nın etki alanı içinde kalmaya devam etti.

Başkanlık görevini yürütmekte olan N'Garta Tombalbaye'nin 14 Nisan 75'de öldürülmesi ile ülkenin kapıları ABD etkisine aralandı. O dönemde ABD emperyalizminin Çad'a ilgi gerekçesinin zenginliğin zengin ekonomik kaynaklar oluşturuyordu. Çad önemli maden yataklarına sahiptir. Çad Gölünün altında zengin petrol yatakları vardır ve bunları işletme izni 'Conaco' adlı ABD şirketine verilmiştir. Ayrıca, zengin Uranyum rezervlerine sahip olduğu da bilinmektedir.

Gelişen süreç içinde ABD için Çad'ın stratejik değeri de büyüdü. Akdeniz kıyı şeridi ardında kalan bu ülke, Orta Doğu'ya uzak olmadığı gibi, ABD'nin sadık ama kaynayan dostları Mısır ve Sudan'la, Reagan'ın kendine can düşmanı tayin ettiği Kaddafi'nin ülkesi Libya ile ortak sınırlara sahiptir.

Genel olarak eski sömürgecilik dönemindeki "efendilerinin" etki alanında kalan Afrika ülkeleri içinde ABD yeni dayanak noktaları, basamakları aramaktadır.

İÇ SAVAŞA DOĞRU

Bugünkü iç savaşın taraflarından olan ve resmi devlet temsilcisi Hissene

Habre'nin, uzun yıllar Fransız istihbarat örgütü SDECE hesabına çalıştığı biliniyor. 1980 yılındaki başarısız darbe teşebbüsünden sonra kaçtığı Sudan'da ABD tarafından "uygun bir piyon" olarak görülüp, eğitilmiştir. Amerikan televizyonu CBS tarafından da açıklandığı gibi; Enver Sedat'ın ABD üzerinden sağladığı malzeme ve CIA finansmanı ile başlattığı saldırıda Habre bu kez başarıya ulaştı. Haziran 1982'de resmi yönetimi devirerek Başkan Ouddei'yi uzaklaştırmış, iktidarı ve ülkeyi ele geçirmiştir.

Bugün de ABD emperyalizmi, kendi piyonu Hissene Habre'nin yardımına koşmaktadır.

DARBESİ NASIL GELİNDİ?

Çad'daki iç savaşın öteki kanadını oluşturan Ulusal Bağımsızlık Cephesi'nin konumunu anlamak için bir miktar geriye dönmek gerekir.

1960 yılında, Çad'ın bağımsızlığını elde kazanmasından sonra, Cumhurbaşkanı F. Tombalbaye tüm partileri yasakladı ve bir diktatörlük kurdu. 1975 yılında yapılan darbeyle General Felix Malloum iş başına geldi ise de, Hissene Habre ile ittifakına ve Fransız paraşütçülerinin dayanağına rağmen iktidarını oturtamadı.

1979'da OUA (Afrika Birlik Örgütü), 11 politik eğilimi bir araya getirdi ve GUNT (Geçiş İçin Ulusal Birlik) hükümeti kuruldu. Başına da FROLINAT (Çad Ulusal Kurtuluş Cephesi) lideri Goukouni Oueddi geldi. Bu kurulan hükümetin Milli Savunma Bakanı ise Hissene Habre idi. GUNT içinde zamanla antiemperyalist ve sosyalizme yakın tavırların gelişmesi ile ilgili olarak anlaşmazlık gösteren H. Habre'nin giriştiği darbe teşebbüsü (1980) olumsuzlukla sonuçlandı ve Habre taraftarları ile birlikte Sudan'a sığındı. ABD'nin yardımı ile nasıl geri geldiğini yukarıda kısaca anlatmıştık.

Habre'nin ikinci ve başarılı darbe girişiminden sonra ise GUNT, ülkenin kuzey yörelerine çekilerek örgütlendi ve günümüzdeki iç savaşa gelindi.

ABD VE FRANSA

Bu anlattığımız tarihsel gelişmeden de Fransa'nın "legal hükümeti tanıma" kavramında ne denli "esnek" olduğunu açıkça görmekteyiz. Çad'da bugüne değin, bağımsızlığı takip eden seçimlerin dışında bir seçim yapılmadı. GUNT hükümeti ise, ortak güçlerin üzerinde anlaşmaları, hukuksal ve temsil yetkisi olan bir kuruluştur.

Burjuva kaynakları Libya'nın "dış müdahale"sinden söz etmektedirler. Fransa'nın müdahalesinin ise buna karşı

yapıldığını ileri sürüyorlar... Bugüne kadar bu konudaki tek delil, Libya'lı olduğu öne sürülen bir pilot. Diğer yandan, Libya'lı oldukları ileri sürülen esirlerin Çad'lı oldukları ortaya çıktı...

Yabancı gazetecilerin tek haber kaynağı, başkentteki Çad kaynaklarıdır ve kendi sefaletlerinden bile haber alıp yazmaları yasaklanmış halde şehirde bulunmaktadır. Amerikan Dışişleri Bakanlığı sözcüsü M. Hugnes, Libya'nın bombardımana karıştığı yolunda bir delilleri olmadığını belirterek, Libya hükümeti de, kesin olarak, bu savaşta taraf olmadığını açıklıyor. Halbuki Mobutu'nun ve Fransa'nın askerlerinin sayısı ise, destekledikleri Habre'nin askerlerinin sayısının iki misline varmıştır.

Saptırılan bir başka olay da Fransa'nın 7 Ağustos'da başlattığı askeri indirme'nin gerekçeleri. Bu nerede biteceği bilinmeyen tırmanış Fransa'yı (ABD'nin itmesiyle) bir maceraya sokmuştur. Çad çatışmasının arkasında Ronald Reagan, sorunu saptırıp hedef olarak Kaddafi'ye yönelirken, her yerde başı derde olan ABD bu seferki çıkmazın yükünü bir ölçüde Fransa'nın üstüne yüklediği için mutludur.

Fransa ile Çad arasında gerici Jacques Chirac döneminde, 1976 yılında yapılan anlaşmaya dayanarak Fransa'nın askeri müdahalede bulunduğunu söylemeleri gerçeklere uygun değildir. Zira anlaşma gereği, Fransa güçlerinin (şayet müdahale şartları olursa) Çad üniforması giyerek, Çad ordularını komandasına girmeleri gerekir. Halbuki, Fransız askerleri kendi üniformaları ile ve kendi komutanlarının emri altında Çad'dadırlar. Ayrıca, söz konusu anlaşmanın 4. maddesi, Fransız askeri kişilerinin savaş eylemlerinde "hukuk ve nizama düzeninin sağlanması veya geri getirilmesi" için kullanılmasını yasaklamaktadır. Yani Fransız askerlerinin bir iç savaşa taraf olmaları, müdahaleye gerekçe olarak gösterilen anlaşma ile yasaklanmıştır. Fransız Anayasa'sının 35. maddesinde ise "...Savaş ilanı Parlamento'nun izni ile olabilir" denmektedir.

Başbakan Pierre Messmer'in, Çad'ın birliğinin korunmasının güçlüğü ile ilgili açıklaması, bu zengin kaynaklara sahip ülke ile ilgili diğer ülkelerin ve emperyalistlerin hesapları (toprak, ekonomik, politik ve din'e bağlı) gözönüne alınırsa, Çad'daki savaş Afrika'da ve de Fransa'da pek çok şeyi etkileyecektir, değiştirecektir.

Çağımız sosyalizme geçiş çağıdır. Emperyalizm ne kadar güçlü görünürse görünsün, yaşamının sonuna gelmektedir. Güçlü görünmesinin neden olan tek şey saldırganlığıdır. Bu da güçsüzlüğünü göstermektedir.

Başarı, toplumsal gelişmenin olacaktır.

On yıllık diktatörlük çökerken

Önümüzdeki ay içinde general Pinochet'in, CIA ve ITT desteğiyle Halk Cephesi Hükümeti deneyimine, demokratik yaşama son veren, kanlı darbesinin 10. yılı dolacak.

Bu on yıl Şili'de medeniyetin yüz karası katliamlar, insanlığa karşı işlenmiş suçlar, toplama kamplarına döndürülen stadyumlar, işkenceler, demokratlara yapılan baskılarla geçti. Ülke bu süre içinde, sefalet ve yoksulluğun batağına daha da battı. Sömürü ve çok ulusluların karları dağlara çıktı. Enflasyon, işsizlik dayanılmaz düzeye vardı.

Bu karanlık 10 yıl sonunda diktatörlüğe karşı sürdürülen, örgütlü güçlerin saygı duyulacak direnişi, yenilmezliğinin, ilkeli mücahadesinin öncü rüzgarlarının esintileri gelmekte. Şili kayıyor, "Demokrasi", "Pinochet gitsin", "Ekmek, adalet, iş, özgürlük" sözlerini yığınlar topluca haykırmaktalar. Korku dahip değişti. Son protesto eylemlerini bastırarak için cunta 18 bin asker kullandı, 1500'ün üstünde tutuklama yaptı. 23 kişi öldü (aralarında çocuklar vardı.). Diktatörlük acımasızca öldürmeye devam edecektir ama bu şiddetini nereye kadar sürdürebilecektir?

TIP Genel Başkanı Behice Boran'ın 14 Kasım 1976, İstanbul'da Spor ve Sergi Sarayında, "Şili Halkıyla Dayanışma Gecesi" nin açılışında yaptığı konuşmayı hatırlamak mümkün değil. "...Emperyalizme ve faşizme karşı bağımsızlık ve demokrasi mücadelesi çok yönlü bir mücadeledir. Siyasal ve ekonomik, sosyal alanda olduğu kadar, sanat, edebiyat alanında da, düşün alanında da verilen ve verilmesi gereken bir mücadeledir..." "...Emperyalizme ve faşizme karşı bağımsızlık ve demokrasi mücadelesinin yolu, sosyalizme giden mücadelenin yolu, diken-siz, bir gül bahçesinden geçmez. Tersine, bu yol engellerle doludur. Zaman olur hareket duraklayabilir, hatta gerileyebilir. Hareketin durakladığı ve gerilediği haller tarihte görülmüştür. Ama bu duraklama gerileme döneminden hareket, daha büyük bir birikim ve hirs kazanarak çıkar. Hiç kuşku-kumuz yok ki Şili'de de bu böyle olacaktır..."

Zora dayanarak dahi ellerinde tutmakta güçlük çektikleri iktidar üzerinde bundan sonra kontrolü kaybetmemek için büyük burjuva ve emperyalist güçler yeni planlar yapmaktalar. Tavizler verip herçeye rağmen suyun başını ellerinde tutmak istiyorlar. ABD, geri alamayabileceği yeni ve büyük krediler vermeyi, kendi sıkışık haline rağmen, kesenin ağzını açmayı kabul edecek kadar "has-sas"tır Şili konusunda.

Washington, Latin Amerika'nın yanı sıra, "arka bahçesi" orta Amerika'daki gelişmeleri de çok yakından izlemekte. Guatemala'daki diktatör değişmesini ABD askeri ateşesi başkanlık sarayından idare ederken, Nikaragua yakınlarında aylarca sürecek, binlerce askerin katıldığı "manevralar" yapmaktadır. ABD için önemli olan direksiyondakinin ismi değildir, "sadık dost" kişiliğidir.

Bir yandan akıntıyı saptırmaya uğraşmakta diğer yandan ideolojik saldırılar planlanmaktadır.

Şili'de 11 Mayıs'taki ilk protesto gününden bu yana 4 ay geçti, o dönemde "bundan böyle hiç bir gösteriye izin verilmeyecektir..." diyen Pinochet, bugün izinli protestolara kadar geldi.

Günümüzde, Şili'de Pinochet'ye karşı olanları kabaca ikiye ayırmak mümkün. Hristiyan Demokratların (eski Halk Birliğinin muhalifi) sağ kanadı, yeni hükümet başkanı Onefre Jarpa ile uzlaşma ve bunu yığınlarla kabul ettirme yollarını arıyor. Vatikan'ın yeni yolladığı temsilcisi Juan Francisco Fresno,

muhalefet ile hükümet arasında ilişki kurulması için elinden gelen herşeyi yapacağını vurguladı. Amaç, Marksistlerin dışarda kalacakları bir cephe ile yumuşak geçişi temin etmek.

Genel olarak Hristiyan Demokratlar arasında durum tam berraklık kazanmış değil. Programlarında Pinochet'in gitmesini temel almışken, onun iç işleri ve başbakanı olan kişiye nasıl diyalog kurulabileceğini tartışıyorlar.

Son protesto eylemlerinin önderlerinden Hristiyan Demokratlarla ortak "Demokratik ittifak" yapmış olan "Ulusal Gelişme Projesi" hükümete yazdığı mektupta, istemleri arasında: "sıkıyönetimin kalkmasını, general Pinochet'in gitmesini, siyasi parti yöneticilerinin resmen muhatap olarak tanınmasını, işten çıkarılan işçi ve sendikacı önderlerin işlerine dönmelerini, sürgünde bulunanların geri dönmelerini" sıralıyordu.

Devamı 14. sayfada

ORTADOĞU'DA DURUM GERGİNLEŞİYOR

Geçen yıl, İsrail ordusu Lübnan'a karşı vahşet dolu bir saldırıyı gerçekleştirmişti. Bölge, üç ay boyunca kan ve ateş içerisinde alınmıştı. ABD ve İsrail, bu saldırıyla bölge ileric güçlerine, ulusal ve toplumsal kurtuluş amaçlı Arap hareketlerine büyük kayıplar verdirtmişti.

Bu saldırının sonuçlarını kendisi için basamak yapan ABD, gerici güçlere ve rejimlere daha çok yaklaşmak ve onlarla ilişkilerini güçlendirmek için çabalarını yoğunlaştırdı. Gericici rejimlerin bir bölümüyle antisovyetizm temelinde ikili askeri anlaşmalar imzaladı. Yeni askeri üsler, yeni dayanak noktaları oluşturdu. Sözümona Sovyetler Birliğinden gelen "stratejik tehlikeyi" önlemek için bölgede bir antisovyetik blok yaratmaya uğraş-ıp durdu.

Emperyalizm, siyonizm ve Arap gerici-liği başta FKÖ olmak üzere Bölge ileric güçlerini gözden düşürmek, onları içten çökertmek için her yolu deniyor. Filistin hareketi sıralarında bölünmeler yaratmaktan, FKÖ ile Suriye ilişkilerini gerginleştirmeye, baltalamaya kadar bir dizi planı birlikte uygulamaya koyuyor. Ulusal, bölgesel, dinsel nitelikli çelişkileri derinleştiriyor, bunları çatışmaya dönüştürüyor. Arap-Sovyet dostluğuna kara çalmak için çok yoğun bir propaganda yürütüyor.

Emperyalizm ve siyonizmin bu iki yönlü saldırısı, Bölgedeki gerginliği daha da artırdı. Filistin davasına ve ileric güçlere yönelik tehlike daha da büyüdü, Yakındoğu, dünya barışı için, Sovyetler Birliği için tam bir askeri tehdit alanı haline getirildi. Çok ciddi olan bu tehlike, Bölge'yi yıkıcı bir nükleer savaş meydana durumuna da getirebilir.

Ancak, emperyalizm, öngördüğü hedeflerin tümüne ulaşamıyor, ulaşamadı. Amerikanın saldırı sonrası Lübnan'a dayattığı "İsrail-Lübnan" kölelik anlaşması, daha başında Suriye, FKÖ ve Lübnan ileric hareketi tarafından reddedildi. Gericici arap rejimleri bile bu ihanet belgesine açıkça sahip çıkmadılar.

Kaldı ki, Lübnan ileric hareketi ve bağlaştığı güçler de emperyalizme, siyonizme ve onların Lübnan'daki işbirlikçilerine karşı yürüttükleri savaşında, üç ay süren korkunç savaşın derslerinden yararlanıyorlar. ABD-İsrail saldırganlığının hangi temel hedeflere yöneldiğini daha da açık görüyorlar.

Bunun çarpıcı kanıtı, aralarında Lübnan Komünist Partisi ve Lübnan İlerici Sosyalist Partisi'nin de bulunduğu birçok Parti ve örgütün Lübnan Ulusal Kurtuluş Cephesini kurmuş olmalarıdır. Bu cephe, yaptığı ill açıklamada, "İsrail-Lübnan" anlaşmasını kabul etmediğini, ona karşı direneceğini, bu doğrultuda elden gelen her çabayı göstereceğini belirtmiştir. Daha da önemlisi bu direnişin Suriye ve FKÖ ile birlikte sürdürüleceğinin açık ve seçik olarak ortaya konmuş olmasıdır.

Bu kesin ve tutarlı tavır hem emperyalizmin Lübnan'daki işbirlikçi iktidarı güçlendirmeyi amaçlayan "Lübnan-İsrail" ihanet anlaşmasına ciddi bir darbe indirmiştir. Hem de, ABD'nin uzun yıllardan buyana adım geliştirmeye çalıştığı Lübnan ileric güçleriyle FKÖ ve Suriye'yi karşı karşıya getirmeye, onları birbirleriyle çatışmaya iten hesabını boşa çıkartmada önemli bir adım olmuştur.